

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Економіка, менеджмент та комерційна діяльність

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ**

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

Галузь знань: 07 – Управління та адміністрування

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

**Освітньо-професійна програма «Менеджмент бізнес-організацій»
денної та заочної форми навчання**

Кропивницький, 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Економіка, менеджмент та комерційна діяльність

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

Галузь знань: 07 – Управління та адміністрування

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма «Менеджмент бізнес-організацій»
денної та заочної форми навчання

Затверджено
на засіданні
кафедри
економіки,
менеджменту та
комерційної
діяльності
Протокол № 1 від
28.08.2023 р.

Кропивницький, 2023

Методичні рекомендації до виконання та захисту кваліфікаційних робіт для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент», освітньо-професійна програма «Менеджмент бізнес-організацій», курс навчання: другий / [уклад.: Т.Ф. Рябоволик, О.В. В'юник, О.В. Сторожук, І.О. Андрошук, Т.А. Немченко, Н.С. Пітел]; М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. Кропивницький: ЦНТУ, 2023. 68 с.

Рецензенти: доктор економічних наук, професор Музиченко А.С.;
кандидат економічних наук, доцент Заярнюк О.В.

Методичні рекомендації визначають загальні вимоги до тематики, структури, обсягу й оформлення кваліфікаційних робіт відповідно до стандартів вищої освіти України.

Укладачі:

Т.Ф. Рябоволик – к.е.н., доцент кафедри «Економіка, менеджмент та комерційна діяльність»,

О.В. В'юник – к.е.н., доцент кафедри «Економіка, менеджмент та комерційна діяльність»,

О.В. Сторожук – к.е.н., доцент кафедри «Економіка, менеджмент та комерційна діяльність»,

І.О. Андрошук – к.е.н., доцент кафедри «Економіка, менеджмент та комерційна діяльність»,

Т.А. Немченко – к.е.н., доцент кафедри «Економіка, менеджмент та комерційна діяльність»,

Н.С. Пітел – к.е.н., доцент кафедри «Економіка, менеджмент та комерційна діяльність».

Відповідальний за випуск:

О.В. Сторожук – к.е.н., доцент, в.о. завідувача кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності

© Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційних робіт
Укладачі: Т.Ф. Рябоволик, О.В. В'юник, О.В. Сторожук,
І.О. Андрошук, Т.А. Немченко, Н.С. Пітел, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. Мета і завдання кваліфікаційної роботи	8
РОЗДІЛ 2. Підготовка та виконання кваліфікаційної роботи	9
2.1. Вибір теми кваліфікаційної роботи	9
2.2. Складання плану кваліфікаційної роботи	11
2.3. Зміст та структура кваліфікаційної роботи, рекомендації по написанню основних її розділів	12
РОЗДІЛ 3. Основні вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи	23
3.1. Загальні вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи	23
3.2. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела	27
3.3. Порядок оформлення списку використаних джерел	29
3.4. Правила оформлення додатків	35
РОЗДІЛ 4. Організація захисту кваліфікаційної роботи	37
4.1. Порядок допуску здобувача до захисту кваліфікаційної роботи науковим керівником	37
4.2. Правила запобігання академічному плагіату та перевірка кваліфікаційної роботи на академічний плагіат	38
4.3. Порядок допуску здобувача до захисту кваліфікаційної роботи випусковою кафедрою	40
4.4. Організація захисту кваліфікаційної роботи	42
4.5. Оцінювання кваліфікаційної роботи та результатів її захисту	43
РОЗДІЛ 5. Список рекомендованих джерел	46
ДОДАТОК А. Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт	53
ДОДАТОК Б. Зразок заяви здобувача на затвердження теми кваліфікаційної роботи	59
ДОДАТОК В. Зразок завдання на роботу	60
ДОДАТОК Д. Зразки орієнтовних планів кваліфікаційних робіт	62
ДОДАТОК Е. Зразок оформлення титульної сторінки кваліфікаційної роботи	63
ДОДАТОК Ж. Зразок оформлення анотації	64
ДОДАТОК З. Основні вимоги до структури рецензії на кваліфікаційну роботу з підприємства (установи, організації)	65
ДОДАТОК К. Основні вимоги до структури відзиву наукового керівника на кваліфікаційну роботу	66
ДОДАТОК Л. Основні вимоги до структури зовнішньої рецензії на кваліфікаційну роботу	68
ДОДАТОК М. Орієнтовна структура доповіді під час захисту кваліфікаційної роботи	68

ВСТУП

Мета даних методичних рекомендацій – сприяти написанню кваліфікаційних робіт здобувачами, які здобувають другий (магістерський) рівень вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент бізнес-організацій» на високому теоретичному та практичному рівні. Дані методичні рекомендації розроблені відповідно до Положення про кваліфікаційну роботу за другим (магістерським) рівнем вищої освіти для присудження ступеня вищої освіти «магістр» затвердженим протоколом №11 засідання вченої ради ЦНТУ від 16.08.2022 р. <http://www.kntu.kr.ua/doc/pkrm.pdf>

Атестація здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент бізнес-організацій» здійснюється відповідно до вимог Стандарту вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України № 959 від 10.07.2019 р.).

Завданнями даних методичних рекомендацій є:

- забезпечення ефективної організації процесу написання кваліфікаційних робіт;
- надання методичної допомоги в написанні кваліфікаційних робіт;
- забезпечення єдності вимог до кваліфікаційних робіт;
- забезпечення єдиного підходу щодо оформлення документів по допуску кваліфікаційних робіт до захисту;
- впорядкування процесу захисту кваліфікаційних робіт. Методичні рекомендації висвітлюють:
 - порядок підготовки та виконання кваліфікаційної роботи;
 - вимоги до змісту та оформлення кваліфікаційної роботи;
 - порядок допуску до захисту кваліфікаційної роботи та організацію безпосереднього її захисту;
 - критерії оцінювання кваліфікаційної роботи.

Дані методичні рекомендації встановлюють загальні вимоги до тематики, структури, обсягу й оформлення кваліфікаційних робіт й ґрунтуються на нормах чинних нормативних документів.

Виконання кваліфікаційної роботи дає змогу виявити здатність здобувача самостійно осмислювати проблему, творчо, критично її досліджувати, набувати вміння збирати, аналізувати та систематизувати інформацію й літературні джерела, розв'язувати складні завдання у сфері професійної діяльності, застосовувати отримані знання для вирішення практичних завдань, а також забезпечує можливість набуття інтегральної, загальних та спеціальних (фахових) компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- ЗК2. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення в умовах ризику та невизначеності.

Спеціальні компетентності:

- СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;
- СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани;
- СК3. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту;
- СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;
- СК6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми;
- СК7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;
- СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом;
- СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;
- СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком;
- СК 11. Здатність здійснювати ефективне корпоративне управління та управління фінансами для забезпечення протидії ризикам, захисту і сталого розвитку організацій в умовах цифровізації;
- СК 12. Здатність застосовувати технології та методи управління знаннями, змінами і командами в організаціях, управляти опором змінам та конфліктами у стратегічному і тактичному вимірах із застосуванням цифрових інструментів управління.

Програмні результати навчання:

- РН 1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;

РН. 2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтувати методи їх вирішення;

РН 3. Проектувати ефективні системи управління організаціями;

РН 4. Обґрунтувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї;

РН 5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;

РН 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;

РН 8. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією;

РН 11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу;

РН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу);

РН 14. Визначати шляхи оптимального розвитку бізнес-організації, організовувати управлінський процес, застосовувати новітній інструментарій корпоративного управління, фінансового менеджменту, виходячи із заданих вимог для забезпечення сталого розвитку бізнес-одиниць в умовах цифровізації;

РН 15. Реалізовувати механізми управління знаннями і змінами в організації, організовувати командну роботу та управляти опором змінам у стратегічному і тактичному вимірах в умовах цифровізації.

Написання та захист кваліфікаційної роботи забезпечує оцінку знань, умінь, навичок, кругозору та інших особистих якостей здобувача, набутих під час навчання, які можуть бути ідентифіковані, виміряні й оцінені.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Метою виконання кваліфікаційної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти є розширення, систематизація, закріплення та поглиблення теоретичних знань і практичних навичок розв'язання складних завдань і проблем у сфері професійної діяльності, що передбачає проведення наукових досліджень, а також визначення рівня підготовленості здобувачів до виконання функціональних завдань за фахом.

Виконання і захист кваліфікаційної роботи є обов'язковим компонентом підсумкової атестації здобувачів другого (магістерського) рівня зі спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент бізнес-організацій». До захисту кваліфікаційних робіт допускаються здобувачі, які виконали всі вимоги навчального плану та представили на кафедру економіки, менеджменту та комерційної діяльності в установлений термін кваліфікаційну роботу, позитивні відгуки та рецензії на неї.

Задля якісного виконання кваліфікаційної роботи необхідно виконати такі завдання:

- опрацювати, систематизувати, узагальнити та поглибити теоретичні знання у контексті вирішення конкретних практичних завдань в сфері менеджменту бізнес-структур усіх форм власності в контексті забезпечення стійкості і сталого розвитку в умовах цифровізації процесів управління;

- сформулювати конкретну прикладну проблему в сфері майбутньої професійної діяльності, що не знайшла достатнього висвітлення у науковій літературі та не вирішена на практиці;

- науково обґрунтувати необхідність застосування інструментарію (методів, прийомів і засобів) для вирішення визначеної проблеми;

- встановити внутрішні і зовнішні зв'язки між явищами та процесами, які є суттєвими для вирішення конкретного практичного завдання;

- сформулювати висновки, рекомендації і пропозиції за результатами проведеного дослідження.

Процес виконання кваліфікаційної роботи передбачає здійснення наукових пошуків, які повинні підтверджуватися апробацією на наукових конференціях різних рівнів та публікацією матеріалів проведених досліджень у вигляді наукових статей, тез тощо. Їх наявність є обов'язковою умовою допуску кваліфікаційної роботи до захисту та присвоєння освітньої кваліфікації магістра з менеджменту.

Процес написання і захисту кваліфікаційної роботи складається з декількох етапів, основними з яких є:

- вибір теми роботи здобувачем і узгодження її з керівником від кафедри;

- постановка мети і конкретних завдань дослідження;

- визначення об'єкта і предмета дослідження;
- складання плану кваліфікаційної роботи;
- підбір та вивчення інформаційних джерел, які включають фахову спеціалізовану літературу, матеріали фахових періодичних видань, матеріали Internet-ресурсів, законодавчі та нормативні документи (кодекси, закони України, постанови уряду, нормативні акти міністерств, інших органів виконавчої влади, органів господарського управління та контролю тощо, методичні та інструктивні матеріали, які регламентують діяльність підприємств (установ, організацій);
- вибір методів (методики) проведення дослідження;
- опис процесу дослідження;
- накопичення та попередня обробка практичного матеріалу з теми;
- узагальнення теоретичного і практичного матеріалу з теми, обговорення і - узгодження отриманих результатів з науковим керівником;
- формулювання висновків і оцінка одержаних результатів;
- визначення обсягу та змісту графічного матеріалу;
- оформлення кваліфікаційної роботи;
- отримання відгуку керівника та зовнішньої рецензії від підприємства(установи, організації);
- перевірка кваліфікаційної роботи на плагіат;
- представлення кваліфікаційної роботи на засіданні кафедри з метою визначення можливості допуску її до захисту;
- отримання зовнішньої рецензії на кваліфікаційну роботу;
- захист кваліфікаційної роботи.

2. ПІДГОТОВКА ТА ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Вибір теми кваліфікаційної роботи

Вибір теми є найвідповідальнішим етапом під час написання кваліфікаційної роботи, оскільки правильно обрати тему – наполовину забезпечити її успішне виконання. При обранні теми основними критеріями повинні бути актуальність, практична значимість, наявність теоретичної бази, а також можливість зібрання відповідного практичного матеріалу на підприємстві (установі, організації), де здобувач проходить переддипломну практику.

Здобувачу надається право обрати тему кваліфікаційної роботи із переліку, запропонованого випусковою кафедрою економіки, менеджменту та комерційної діяльності або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розробки. Важливо, щоб здобувач, обираючи тему і починаючи працювати над нею, чітко уявляв її місце в загальній системі менеджменту бізнес-організацій.

Випускова кафедра економіки, менеджменту та комерційної діяльності стимулює комплексний підхід здобувачів до вибору теми

кваліфікаційної роботи, в основі якого лежить взаємозв'язок наукових досліджень, виконаних здобувачем впродовж усього періоду навчання та відповідність проблемам і практичним потребам тих підприємств (установ, організацій), які є базою для проходження переддипломної практики та матеріал яких є основою для написання кваліфікаційної роботи. При виборі теми враховуються такі фактори:

- наукові напрями, що рекомендуються кафедрою, з урахуванням специфіки та актуальності завдань, які виникають під час виконання роботи;

- науковий потенціал здобувача, що сформувався під час виконання індивідуальних завдань з навчальних дисциплін фахової підготовки, міждисциплінарної курсової роботи, науково-дослідної роботи, враховуючи, що підготовка кваліфікаційної роботи не є простим повторенням теми міждисциплінарної курсової роботи, адже вона відрізняється більшою визначеністю, глибиною розкриття проблеми й широтою її охоплення;

- професійні інтереси, обумовлені майбутнім місцем роботи здобувача;

- рекомендації підприємства (установи, організації) – суб'єкта дослідження, підтверджені письмовим замовленням на розробку конкретної теми.

Враховуючи здібності й успішність здобувача, його наукові нахили, інтереси, базу переддипломної практики (місце роботи) і характер майбутньої роботи, керівник допомагає зробити вибір основного аспекту роботи - теоретично-історичного, організаційного, методичного, практично-прикладного, облікового або аналітичного. Після систематизації й вивчення літературних джерел, матеріалів періодичних видань, нормативно-правових актів, які регламентують основні питання дослідження, слід детальніше попрацювати над планом кваліфікаційної роботи, що сприятиме поліпшенню структури роботи й підвищенню якості дослідження.

В додатку А даних методичних рекомендацій наведено орієнтовну тематику кваліфікаційних робіт, яка враховує актуальність і перспективи розвитку процесу менеджменту бізнес-структур в контексті забезпечення стійкості і сталого розвитку в умовах цифровізації процесів управління.

В будь-якому випадку слід враховувати, що тема кваліфікаційної роботи не повинна бути надто складною, багатогранною, з розглядом значного кола питань, оскільки висвітлення кожного з них може бути поверхневим. Вона не може також охоплювати надто вузький напрям, оскільки здобувачеві буде важко зробити обґрунтовані висновки і внести конкретні пропозиції.

Отже, кожна тема з переліку, наведеному в додатку А, може бути темою кваліфікаційної роботи, але вона потребує уточнення і конкретизації залежно від бази переддипломної практики, об'єкта дослідження, нахилів і здібностей здобувача, мети кваліфікаційної роботи й побажань підприємств.

Даний перелік є орієнтовним, довідковим та рекомендаційним методичним матеріалом для здобувача.

Узгоджені теми подаються на кафедру для розгляду і затвердження. Зразок заяви здобувача на затвердження теми кваліфікаційної роботи наведений в додатку Б. Після узгодження тем кафедрою економіки, менеджменту та комерційної діяльності готується наказ, згідно з яким за кожним здобувачем закріплюється тема кваліфікаційної роботи та науковий керівник. Після затвердження теми здобувач одержує завдання на виконання кваліфікаційної роботи (додаток В) і погоджує з керівником календарний план її виконання. Календарний план повинен включати такі етапи:

1. Збір матеріалів на підприємстві (установі, організації), узагальнення результатів переддипломної практики.
2. Складання бібліографії та вивчення літературних джерел.
3. Написання вступу, основних розділів кваліфікаційної роботи, висновків.
4. Загальне оформлення кваліфікаційної роботи.
5. Перевірка кваліфікаційної роботи на плагіат.
6. Отримання відгука від керівника та зовнішніх рецензій.
7. Підготовка ілюстративного матеріалу, тез доповіді.
8. захист кваліфікаційної роботи.

Порушення строків виконання основних етапів кваліфікаційної роботи є підставою для недопущення здобувача до захисту кваліфікаційної роботи та перенесення захисту на наступний рік.

2.2. Складання плану кваліфікаційної роботи

Кожна кваліфікаційна робота має свої відмінні особливості, які впливають із своєрідності теми, об'єкта дослідження, структури роботи, вимог наукового керівника, наявності і повноти джерел інформації, глибини опанування здобувачем загальних та фахових компетентностей, навичок і вміння висвітлювати теоретичні і практичні питання. Разом з тим, кожна кваліфікаційна робота має бути побудована за загальною схемою, на основі єдиних методичних рекомендацій, які відображають сучасний рівень вимог до завершальної стадії підготовки магістрів з менеджменту. Вимоги єдиної методики стосуються форми побудови складових частин, але не їх змісту.

Відповідно до мети і завдань кваліфікаційної роботи здобувач під керівництвом наукового керівника складає план і визначає строки написання основних розділів роботи. План має бути логічним. Це означає, що назви розділів обов'язково мають відповідати назві теми, а окремих підрозділів (параграфів) - назві відповідних розділів.

План має бути послідовним і охоплювати всі основні напрями досліджень обраної теми. Назви розділів і підрозділів (параграфів) повинні бути стислими і зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з

назвою роботи. Назви розділів і підрозділів повинні розкривати тему кваліфікаційної роботи та відповідати їх змісту.

Розміщувати питання плану треба послідовно, без повторень, з логічними переходами від одного розділу до іншого.

Підготовлений самостійно здобувачем план кваліфікаційної роботи дозволяє керівнику скласти уяву про рівень підготовки, ступінь ознайомлення з літературою, логіку і творчий потенціал здобувача. Керівник кваліфікаційної роботи може коригувати складений здобувачем план, спрямовуючи його на відповідне коло питань, не окреслених в плані, роблячи роботу більш конкретною і цілеспрямованою. Після узгодження плану з керівником складається календарний план виконання кваліфікаційної роботи, в якому зазначається термін виконання окремих розділів і параграфів.

Структура кваліфікаційної роботи багато в чому залежить від обраної теми, але, в основному, складається із вступу, трьох розділів, які містять від двох до п'яти підрозділів, висновків до кожного з розділів, загального висновку, списку використаних джерел та додатків. Зразок орієнтовного плану кваліфікаційних робіт за можливими напрямками наведено в додатку Д.

2.3. Зміст та структура кваліфікаційної роботи, рекомендації по написанню основних її розділів

У процесі написання кваліфікаційної роботи всебічно вивчається і узагальнюється діюча практика в сфері адміністрування податків та митних платежів, літературні джерела, але при цьому слід робити необхідні посилання на використаний матеріал (не дозволяється переписування матеріалу без посилання на джерела). Це означає, що необхідно не тільки описувати діючу практику і теорію питання, але й бачити їх недоліки та визначати можливі шляхи їх усунення, а для цього необхідно досліджувати проблему вивчити з усіх боків і в усіх взаємозв'язках, охарактеризувати яким було те або інше явище в минулому, яким воно є в теперішній час і які перетворення очікуються в майбутньому.

При виконанні роботи звертається увага на виклад матеріалу (граматика, синтаксис, редагування, стиль). Відповідальність за грамотний і чіткий виклад матеріалу повністю покладається на автора роботи. До кваліфікаційних робіт ставляться відповідні вимоги щодо оформлення (титульна сторінка, зміст, нумерація сторінок, таблиць, ілюстрацій, бібліографічний список). Оформлення проводиться відповідно до розробленого стандарту.

Особливу увагу у кваліфікаційній роботі слід приділити ілюстраціям, графікам, діаграмам і додаткам. Їх кількість і якість свідчить, по-перше, про глибину вивчення здобувачем теоретичного і практичного матеріалу по обраній темі, по-друге, показує старанність при підборі матеріалів, по-

третє, що найважливіше, вони є підтвердженням обґрунтованості висновків і пропозицій.

Важливе значення при написанні кваліфікаційної роботи має узгодженість зібраного теоретичного й практичного матеріалу. З цією метою доцільно разом з науковим керівником обговорити результати аналізу зібраного матеріалу, що допоможе здобувачу сконцентрувати свою увагу на основних проблемах написання кваліфікаційної роботи. Узгодження теоретичного й прикладного матеріалу має знайти своє відображення в логіці побудови кваліфікаційної роботи та взаємозв'язку окремих розділів з додатками та ілюстраціями.

Кваліфікаційну роботу оцінюють в першу чергу, за рівнем загальної методичної підготовки, що знаходить відображення в її композиції. Традиційно склалася певна композиція кваліфікаційних робіт, яка включає такі елементи:

- 1) титульна сторінка;
- 2) завдання на виконання кваліфікаційної роботи;
- 3) анотація;
- 4) зміст кваліфікаційної роботи;
- 5) перелік умовних позначень;
- 6) вступ;
- 7) основна частина, яка складається з трьох розділів;
- 8) висновки;
- 9) список використаних джерел;
- 10) додатки.

Титульна сторінка кваліфікаційної роботи має містити всі реквізити й підписи, передбачені встановленою формою (зразок оформлення наведено у додатку Е).

Завдання до кваліфікаційної роботи (додаток В) заповнюється на початку практики, передбаченої для підготовки кваліфікаційної роботи. Один примірник підшивається до кваліфікаційної роботи.

Анотація наводиться перед змістом роботи. Вони повинні містити інформацію про зміст та результати кваліфікаційної роботи. Викладення матеріалу в анотації повинно бути стислим і точним. Належить використовувати синтаксичні конструкції, притаманні мові ділових документів. Необхідно використовувати стандартизовану термінологію, уникати маловідомих термінів і символів.

При підготовці анотації вказуються: прізвище та ініціали здобувача вищої освіти; назва кваліфікаційної роботи; спеціальність (шифр і назва – 073 «Менеджмент»), назва освітньо-професійної програми; найменування навчального закладу – Центральноукраїнський національний технічний університет; місто, рік; зміст анотації. Наприкінці анотації наводяться ключові слова відповідною мовою. Сукупність ключових слів повинна відображати поза контекстом основний зміст кваліфікаційної роботи. Кількість ключових слів становить від п'яти до десяти. Ключові слова

подають у називному відмінку, друкують в рядок, через кому. Приклад оформлення анотації наведено в додатку Ж.

Зміст містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів, зокрема вступу, розділів, підрозділів, пунктів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Назви розділів і підрозділів повинні дослівно відповідати заголовкам тексту.

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів подається (за необхідності) окремим списком перед вступом. Терміни, скорочення, символи, позначення і таке інше, які повторюються не більше двох разів, до переліку не вносяться, а розшифровка таких, що внесені до переліку, наводиться у тексті при їх першому згадуванні.

Вступ повинен включати такі елементи:

1. *Актуальність обраної теми кваліфікаційної роботи.* Обґрунтування актуальності обраної теми є обов'язковою вимогою до будь-якої кваліфікаційної роботи. Для її висвітлення достатньо двох-трьох абзаців, де окреслюють головне – сутність проблемної ситуації. Для з'ясування стану розробки даної теми здобувач може навести короткий огляд літературних джерел. Огляд літератури за темою демонструє ґрунтовне ознайомлення здобувача із спеціальною літературою, його вміння систематизувати джерела, критично їх розглядати, виділяти суттєве, визначати головне у сучасному стані вивчення теми. Матеріали такого огляду треба систематизувати в певному логічному зв'язку і послідовності. В підсумку шляхом критичного аналізу здобувач повинен обґрунтувати актуальність та доцільність розгляду даної теми кваліфікаційної роботи.

2. *Мета дослідження* (у відповідності до теми кваліфікаційної роботи). Мета роботи повинна полягати у вирішенні поставленої проблеми шляхом її аналізу та знаходженні закономірностей між явищами, які досліджуються. Мета роботи звичайно тісно переплітається з назвою кваліфікаційної роботи і формулюється в загальному вигляді.

3. *Завдання дослідження* (які є складовими мети дослідження та розкриваються у змісті кваліфікаційної роботи). Реалізація поставленої мети кваліфікаційної роботи передбачає постановку і розв'язання конкретних завдань. Це звичайно роблять у формі перерахунку певних дій (вивчити ..., встановити..., проаналізувати..., описати..., виявити..., розробити..., узагальнити..., дослідити... тощо). Формулювання завдань кваліфікаційної роботи слід робити якомога ретельніше, оскільки опис їх вирішення становитиме зміст розділів роботи.

4. *Об'єкт і предмет дослідження.* Об'єкт – це процес або явище, що породжують проблемну ситуацію і обрані для вивчення. Предмет – це те, що міститься в межах об'єкта. Отже, об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове, а в об'єкті виділяється та його частина, котра є предметом дослідження. Необхідно зазначити, на прикладі фактичних матеріалів

якого підприємства (установи, організації), здійснюється дослідження даної тематики.

5. *Методи дослідження.* Необхідно зазначити, які саме методи дослідження були використані при підготовці кваліфікаційної роботи для досягнення поставленої мети. При написанні кваліфікаційної роботи здобувачі можуть використовувати ряд економіко-математичних, статистичних та загальнонаукових методів досліджень (спостереження, порівняння, експеримент, абстрагування, аналіз і синтез, індукцію і дедукцію, моделювання, ідеалізацію, формалізацію, системний підхід тощо).

6. *Інформаційна база дослідження.* Здобувач повинен дати стислу характеристику матеріалів, які використовувались при виконанні кваліфікаційної роботи. Вихідними даними для написання кваліфікаційної роботи виступають Кодекси, Закони України, нормативні акти, наукові, літературні джерела, Internet – ресурси, установчі документи підприємства (установи, організації), на матеріалах якого виконувалась робота, фактичні дані, які характеризують роботу підприємства за останні два - три роки (фінансова, статистична та податкова звітність) та дані, які характеризують об'єкт дослідження.

7. *Наукове та практичне значення одержаних результатів.* Подають коротку анотацію нових наукових положень (рішень), запропонованих та розроблених здобувачем особисто, а також відомості про практичне застосування одержаних результатів або рекомендації, як їх використати. Необхідно показати відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни. Відзначаючи практичну цінність одержаних результатів, необхідно подати інформацію про ступінь їх готовності до використання або масштабів використання. Відомості про впровадження результатів досліджень необхідно подавати із зазначенням найменувань організацій, в яких здійснено впровадження, з вказанням форм реалізації та реквізитів відповідних документів.

8. *Апробація результатів дослідження та їх публікація.* Зазначається, на яких наукових конференціях, круглих столах тощо оприлюднені результати досліджень, викладені у кваліфікаційній роботі. Вказуються публікації здобувача вищої освіти, їх кількість та назви.

9. *Структура кваліфікаційної роботи.* Здобувач повинен описати перелік структурних елементів кваліфікаційної роботи та коротко викласти їх зміст, вказати кількість наведених в роботі таблиць, рисунків, використаних джерел та додатків.

Заголовки наведених вище рубрик не треба виділяти в окремі рядки, досить вирізнути їх курсивом або підкреслити та розмістити в підбір із текстом.

В основній частині повинно міститися три розділи. У роботі повинен простежуватися логічний зв'язок між розділами, підрозділами, а також послідовність переходу від однієї частини до іншої.

Кожен розділ слід закінчувати стислими *висновками до розділу*. Висновки повинні логічно завершувати проведені теоретичні та практичні дослідження, забезпечувати зв'язок між розділами та єдність всієї кваліфікаційної роботи.

Рекомендується такий варіант структури кваліфікаційної роботи: перший розділ – теоретико-методологічний; другий розділ – дослідницько-аналітичний, третій – проектно-рекомендаційний розділ.

У *першому теоретико-методологічному розділі* основної частини розглядаються теоретичні та методологічні аспекти досліджуваної проблеми, аналітичний огляд літературних джерел з предмета наукового дослідження, критично аналізуються різні погляди, здійснюється їх наукова класифікація, основні фактори впливу на стан і розвиток досліджуваного об'єкта тощо.

Теоретичне обґрунтування, суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та тенденції розвитку предмета дослідження, методологічні підходи повинні мати елементи полемічності, розкривати власну позицію щодо предмета дослідження, що створює передумови для проведення у наступному розділі власних наукових досліджень.

Для констатації та обґрунтування загальнотеоретичних висновків та тенденцій доцільно використовувати дані, опубліковані у відповідних енциклопедіях, монографіях, довідниках, зарубіжних джерелах, виданнях, у т.ч. з наукометричної бази Scopus.

Стан розробки обраної теми подається здобувачем через огляд літературних джерел (не менше 30). Він повинен дати загальне уявлення про стан питання і показати розуміння здобувачем наукової задачі та шляхів її розв'язання. У результаті аналізу здобувач повинен дійти висновку, що обрана тема або ще не розкрита, або розкрита лише частково, або не в тому аспекті, якого вимагає практика господарювання конкретного підприємства, і тому потребує подальшої розробки та досліджень. Крім того, огляд літературних джерел за темою повинен показати ґрунтовне ознайомлення зі спеціальною літературою, вміння критично розглядати різні наукові погляди, виділяти істотне, правильно оцінювати зроблене іншими дослідниками. Матеріали такого огляду потрібно систематизувати в певному логічному зв'язку, а не в хронологічному порядку їх публікацій.

Оскільки кваліфікаційна робота здобувача досліджує вузьку тему, то огляд наукових джерел потрібно робити тільки з питань обраної теми. У тексті кваліфікаційної роботи слід користуватись таким планом огляду літератури:

1) загальна характеристика галузі досліджень, значення останньої в науці і промисловості, актуальність завдань, які стоять перед даною галуззю;

2) класифікація основних напрямів досліджень у даній галузі; визначення напрямів, практично використовуваних, і таких, які перебувають у стадії розробки, відображення різних точок зору на розв'язання проблеми;

3) детальний виклад результатів досліджень за кожним розділом класифікації; критичний аналіз цих матеріалів з пропозиціями і зауваженнями;

4) у кінці кожного розділу – висновки, підсумки досліджень і перелік основних невирішених проблем;

5) на завершення огляду – формулювання основних напрямів досліджень, їх актуальність і кінцева мета; завдання наступних розділів кваліфікаційної роботи із зазначенням запропонованої методики теоретичних та експериментальних робіт.

У теоретико-методологічному розділі необхідно відобразити такі аспекти:

- загальну характеристику об'єкта дослідження;
- теоретичне обґрунтування і вибір методів дослідження відповідно до поставленої мети;
- методику кількісної та якісної оцінки факторів, що впливають на формування досліджуваних показників та їхню класифікацію.

Висновки з теоретико-методологічного розділу мають:

- відобразити специфіку обраного об'єкта дослідження;
- висвітлити ступінь новизни обраного теоретичного підходу до розв'язання конкретної наукової задачі у кваліфікаційній роботі здобувача.

У другому дослідницько-аналітичному розділі здобувач, використовуючи фактичний матеріал і зібрану інформацію, аналізує та розкриває зміст питань на прикладі конкретних підприємств, установ, організацій.

Дослідження проблеми має здійснюватися на основі накопиченого і систематизованого матеріалу, групування та обробки даних, що дозволяє проводити кваліфікований аналіз, обґрунтовувати пропозиції у наступному розділі. Текст кваліфікаційної роботи слід підкріпити реальними документами підприємств (установ, організацій), що наводяться у додатках.

У другому розділі потрібно дати загальну характеристику об'єкта дослідження, висвітлити історію та перспективи його розвитку. На основі аналізу емпіричних або звітних даних, документів оперативного обліку й контролю, особистих вражень та узагальнень треба зробити необхідні розрахунки з обраної теми, виявити досягнуті успіхи й недоліки, що підтверджують виявлені у попередньому розділі протиріччя, визначити їх причини.

Аналітичний розділ має бути виконаний з елементами інформаційних технологій для теоретичного обґрунтування оптимальних напрямів соціально-економічного розвитку, що найбільшою мірою відповідають поєднанню адміністративних, інноваційних, економічних і екологічних цілей господарювання підприємств.

Метою даного розділу є обґрунтування моделі проведення дослідження (економічної або економіко-математичної), розробка алгоритму розв'язання задачі, розробка методики проведення дослідження.

Модель є найважливішим інструментом вивчення об'єкта дослідження. Вона повинна складатися так, щоб відобразити характеристики об'єкта

(властивості, взаємозв'язки, структурні й функціональні параметри тощо), суттєві відносно поставленої мети дослідження.

Зміст процесу моделювання включає такі етапи: складання моделі на основі попереднього вивчення об'єкта і виділення його суттєвих характеристик, експериментальний і (або) теоретичний аналіз моделі, зіставлення результатів з даними про об'єкт, коригування моделі тощо.

При побудові моделі слід враховувати такі моменти:

- досліджувані фактори – їхня кількість і перелік визначаються метою досліджень і зумовлюють вигляд та складність моделі;
- просторові аспекти – якщо досліджуваний об'єкт зосереджений більше, ніж в одній точці, то в моделі слід враховувати відповідні розподільні процеси (транспортування, складування тощо);
- часові аспекти – моделювання системи в динаміці, щоб отримати залежності зміни координат досліджуваної системи в часі або ж розглядати статичне функціонування системи в певний момент часу, а потім повторити розрахунки на створеній моделі через певні інтервали часу.

Таким чином в аналітичному розділі виконуються три етапи моделювання будь-якої економічної системи:

- постановка економічної задачі дослідження;
- складання моделі (економічної або економіко-математичної);
- технічна реалізація створеної моделі.

При виконанні цього розділу необхідно застосовувати кількісні методи аналізу (статистичні, економетричні, економіко-математичні тощо), вибір яких визначається завданнями, що вирішуються.

До найбільш поширених **методів економічного аналізу** належать: метод порівняння, метод групування, балансовий метод, метод використання абсолютних, відносних та середніх величин, методи елімінування (прийом ланцюгових підстановок, метод абсолютних різниць, метод відносних різниць, метод відсоткових різниць), графічний метод, табличний метод, економіко-математичні методи (кореляційно-регресійний аналіз, метод згладжування динамічних рядів, лінійне програмування, трендові моделі).

Порівняння економічних показників здійснюється з метою визначення відхилень і встановлення причин, які зумовили ці відхилення. З цією метою фактичні дані порівнюються з плановим завданням, нормативами, даними попередніх періодів, середньогалузевими показниками, внутрішніми і зовнішніми стандартами, показниками передових підприємств.

Групування дозволяють вивчати ті чи інші економічні явища в їх взаємозв'язку і взаємозалежності, виявити вплив найбільш суттєвих факторів на рівень результативного показника, розкрити закономірності і тенденції, які притаманні досліджуваним явищам і процесам. Групування передбачають певну класифікацію явищ і процесів, а також причин і факторів, що їх обумовлюють.

Балансовий прийом використовується для відображення двох груп взаємозв'язаних і урівноважених економічних показників. Він використовується для аналізу використання робочого часу, аналізу сировинних

і матеріальних ресурсів, оцінки забезпеченості підприємства основними фондами, особливо їх активної частини.

Абсолютні і відносні величини займають значне місце в економічному аналізі для оцінки результатів і динаміки господарських процесів і явищ.

Абсолютні величини відображають кількісні сторони економічних явищ і процесів. Це іменовані числа, вони завжди мають одиниці виміру.

Відносні величини – це показники, які відображають кількісні співвідношення між явищами і процесами. Відносну величину отримують як частку від ділення двох абсолютно різнойменних або однойменних величин, взятих за різний період.

Середні величини – використовуються для узагальнення кількісних характеристик якісно однорідних явищ і процесів (наприклад, середня ціна, середня заробітна плата тощо). За допомогою середніх можна здійснити порівняльний аналіз кількох сукупностей, дати характеристику закономірності розвитку соціально-економічних явищ і процесів.

Динамічні ряди – це послідовність упорядкованих показників, які характеризують зміну явищ і процесів в часі. Аналіз динамічних рядів дозволяє за допомогою системи показників виявити і оцінити тенденції і закономірності зміни явищ і процесів. За допомогою динамічних рядів досліджується інтенсивність змін показників, що аналізуються.

Суть **елімінування** полягає у тому, що якщо оцінюється вплив певного фактора на зміну результативного показника, решта факторів, що утворюють разом з досліджуваним факторну систему, залишаються незмінними.

Суть **способу ланцюгових підстановок** полягає в послідовній, почерговій заміні у факторній функціональній моделі, яка описує базисний рівень досліджуваного показника, базисних параметрів на звітні; в обчисленні умовних результативних показників та їх порівняння для визначення впливу кожного окремого фактора.

Частковим випадком ланцюгових підстановок є **спосіб абсолютних різниць**. Цей спосіб особливо зручний, коли факторна система являє собою залежність результативного показника від добутку показників (факторів).

Використання способу **відносних різниць** передбачає завчасне визначення темпу приросту окремих факторів.

Прийоми **графічного і табличного** відображення даних – надають можливість подати результати дослідження у наочному зображенні і зручному вигляді для читання і аналізу.

Кореляцією називається неповний зв'язок між досліджуваними явищами. Це така залежність, коли будь-якому значенню однієї змінної величини може відповідати декілька різноманітних значень іншої змінної.

Використання методу **кореляції і регресії** дозволяє вирішити такі основні завдання:

- 1) встановити характер і тісноту зв'язку між досліджуваними явищами;
- 2) визначити і кількісно виміряти ступінь впливу окремих факторів і їх комплексу на рівень досліджуваного явища;

3) на підставі фактичних даних моделі залежності економічних показників від різних факторів розраховувати кількісні зміни аналізованого явища при прогнозуванні показників і давати об'єктивну оцінку діяльності підприємств.

Існує два типи залежності явищ: функціональний і кореляційний. При функціональному зв'язку зміна однієї ознаки чи показника на певну величину викликає за собою зміни другої ознаки чи показника на чітко визначену величину. При кореляційній залежності будь-якому значенню однієї змінної величини може відповідати декілька чи навіть безліч різноманітних, тобто варіюючих значень іншої змінної величини.

Лінійне програмування – широко поширений метод оптимізації використання обмежених ресурсів (напр., симплексний та транспортний методи). Методи лінійного програмування можуть застосовуватись, якщо поставлена тільки одна ціль: максимізувати (наприклад, прибуток) чи мінімізувати (наприклад, витрати).

Для вирішення задачі методом лінійного програмування необхідно, щоб описана в ній ситуація відповідала п'яти основним умовам:

1. Вона повинна бути пов'язана з обмеженими ресурсами (тобто обмежена кількість робітників, устаткування, фінансів, матеріалів і т.д).

2. Необхідно сформулювати точну ціль (максимізація прибутку чи мінімізація витрат).

3. Задача повинна характеризуватися лінійністю (наприклад, якщо на виготовлення деталі потрібно три години, то на виготовлення двох буде затрачено шість годин, на випуск трьох – дев'ять і тощо).

4. Задача повинна характеризуватися однорідністю (вироби, виконані на верстаті, ідентичні; весь час, протягом якого робітник виконує ту чи іншу операцію, використовується ним з однаковою продуктивністю і тощо).

5. Ділимість: метод лінійного програмування будується на припущенні, що результати і ресурси можна поділити на долі.

Важливою складовою динамічних процесів є тенденція середньої, тобто основний напрям розвитку. В аналізі динамічних рядів тенденцію представляють у вигляді плавної траєкторії та описують певною функцією, яку називають **трендом**. На основі такої функції здійснюється вирівнювання динамічного ряду і прогнозування подальшого розвитку процесу.

Процедура вирівнювання динамічних рядів включає два етапи: обґрунтування (вибір) типу функції, яка б адекватно описувала характер динаміки, та оцінювання параметрів функції. На практиці переважно використовують функції, параметри яких мають конкретну інтерпретацію залежно від характеру динаміки.

Для аналізу основних факторів, які впливають на об'єкт дослідження, перевірки встановлених раніше зв'язків можуть бути застосовані такі методи, як: 1) **факторний аналіз**, який дає змогу виявити приховані (латентні) ознаки, а також причини їхнього виникнення і внутрішні закономірності; 2) **дисперсійний аналіз**, який дає можливість аналізувати вплив факторів (ознак) на досліджувану (залежну) змінну. Суть дисперсійного аналізу полягає у

розкладанні (дисперсії) вимірюваної ознаки на незалежні складові, кожна з яких характеризує вплив того чи іншого фактора їхньої взаємодії.

Одним із методів багатомірного аналізу, що успішно застосовується для групування (кластеризації) сукупності, елементи якої характеризуються багатьма ознаками, є **кластерний аналіз**.

У багатьох випадках доцільним є застосування інструментарію стратегічної діагностики (напр., SWOT, PEST та BCG аналізу) з подальшою розробкою стратегічної карти діяльності підприємства.

Так, **SWOT-аналіз** представляє собою узагальнену оцінку для розуміння та управління зовнішнім середовищем, в якому функціонує підприємство. Ця модель матричного підходу допомагає виділити ключові перешкоди, що постають перед підприємством, в процесі ретельного дослідження чотирьох окремих елементів SWOT: недоліків, переваг, можливостей та загроз. На основі таких досліджень формулюється стратегія, в якій особливий акцент робиться на подоланні існуючих проблем.

PEST-аналіз – це інструмент, призначений для виявлення політичних, економічних, соціальних і технологічних аспектів економічного простору, що можуть вплинути на стратегію розвитку підприємства.

Матриця BCG характеризує поєднання кривої досвіду та теорії життєвого циклу товару. Виходячи з позицій у матриці відображається конкурентне становище окремого виду продукції та безпосередньо стан динаміки ринку обраного продукту підприємства. Ринкова привабливість визначається на основі рівня зростання відповідної сфери, водночас як становище конкретного виду продукції визначається відносно найбільшого конкурента на ринку. Кожен квадрант в матриці передбачає узагальнені стратегії для досягнення максимальної ефективності за умов обмеженості ресурсів.

SPACE-аналіз – це аналіз впливу факторів зовнішнього середовища на діяльність економічного суб'єкта.

ABC-аналіз – аналіз клієнтів, дебіторів, конкурентів на основі їх диференціації за ступенем важливості.

PIMS-аналіз – аналіз впливу ринкової стратегії на прибуток.

Одним із головних завдань управління в конкурентному ринковому середовищі є виявлення загрози банкрутства і розробка контр-заходів, спрямованих на подолання на підприємстві негативних тенденцій. Для **прогнозування банкрутства** у дипломній роботі за необхідності може бути використана одна чи декілька моделей, розроблених західними спеціалістами, зокрема: модель Альтмана, модель Ліса, модель Теффлера, коефіцієнт Бівера, модель Спрінгейта, модель Конана і Гольдера.

Перспективним видом економічного аналізу є **функціонально-вартісний аналіз** (ФВА). Суть цього аналізу полягає у зіставленні функцій окремих об'єктів з затратами на їх реалізацію на етапах проектування, виробництва і експлуатації з метою мінімізації останніх. Тому основне призначення ФВА полягає у виявленні і мобілізації резервів економії матеріальних, трудових і фінансових ресурсів в процесі виробництва продукції.

Третій проектно-рекомендаційний розділ містить декілька взаємопов'язаних підрозділів, в яких надано конкретні науково обґрунтовані пропозиції, проекти інноваційного характеру щодо вдосконалення управління та підвищення ефективності діяльності підприємств, установ, організацій. У цьому розділі розкривають також зміст і результати власних наукових досліджень, подаються конкретні методики і моделі.

Розробка пропозицій має ґрунтуватися на виявлених недоліках організації роботи підприємства, наявних резервах її удосконалення, вивченні вітчизняного й закордонного досвіду провідних підприємств аналогічного та споріднених профілів діяльності.

У даному розділі результати проведеної роботи викладаються за такою структурою:

- загальна характеристика суті пропозиції (нововведення, що пропонується здійснити);
- обґрунтування доцільності застосування пропозиції (нововведення) та очікувані результати від її реалізації, в тому числі розрахунків економічного ефекту (за можливості);
- стан готовності підприємства до введення пропозиції (нововведення);
- план організаційно-економічних заходів, необхідних для впровадження такої пропозиції.

При розробці пропозицій доцільно використовувати економіко-математичні методи і моделі (оптимізаційні, теорії ігор, сітьового планування, управління запасами тощо), які дозволяють досягти поставленої в роботі мети.

У процесі проектування ставиться, звичайно, задача визначення найкращих, у деякому значенні, структури або значення параметрів об'єктів. Така задача називається **оптимізаційною**. Якщо оптимізація пов'язана з розрахунком оптимальних значень параметрів при заданій структурі об'єкта, то вона називається параметричною. Задача вибору оптимальної структури є структурною оптимізацією.

Для того щоб коректно поставити задачу оптимізації необхідно задати: допустиму множину значень, цільову функцію, критерій пошуку (max або min). Розрізняють задачі дискретного програмування (або комбінаторної оптимізації); задачі цілочислового програмування; задачі нелінійного програмування та задачі лінійного програмування.

У кваліфікаційній роботі залежно від її тематики доцільно застосовувати оптимізаційні методи і моделі при розробленні пропозицій щодо оптимального розподілу фінансових ресурсів, оптимального завантаження виробничих потужностей підприємства, оптимізації інвестиційної діяльності підприємства, оптимізації виробничої програми підприємства, вирішенні транспортної задачі та ін.

Теорія ігор – теорія математичних моделей прийняття оптимальних рішень в умовах конфлікту. Оскільки сторони, що беруть участь в більшості конфліктів, зацікавлені в тому, щоб приховати від супротивника власні наміри, прийняття рішень в умовах конфлікту, зазвичай, відбувається в умовах невизначеності. Навпаки, фактор невизначеності можна інтерпретувати як

противника суб'єкта, який приймає рішення (тим самим прийняття рішень в умовах невизначеності можна розуміти як прийняття рішень в умовах конфлікту). Теорія ігор намагається математично зафіксувати поведінку в стратегічних ситуаціях, в яких успіх суб'єкта, що робить вибір, залежить від вибору інших учасників.

Сітьові графіки – це одна з форм графічного відображення змісту робіт і тривалості виконання стратегічних планів і довгострокових комплексів проектних, планових, організаційних та інших видів діяльності підприємства. Вони знаходять широке застосування при розробці перспективних планів та моделей створення складних виробничих систем та інших об'єктів довгострокового використання.

Сітьові плани робіт підприємств по створенню нової конкурентоздатної продукції містять не тільки загальну тривалість всього комплексу проектно-виробничої та фінансово-економічної діяльності, але й тривалість та послідовність здійснення окремих процесів чи етапів, а також потребу у необхідних економічних ресурсах. Сітьові графіки служать не тільки для планування різноманітних довгострокових робіт, але і їх координації між керівниками та виконавцями проектів, а також для визначення необхідних виробничих ресурсів та їх раціонального використання.

Метою рішень у справі **управління запасами** є зростання обсягу продажу (виробництва) і мінімізація загальних витрат, пов'язаних з формуванням та зберіганням цих запасів.

Формування запасів товарно-матеріальних цінностей і підтримка їх на встановленому рівні зумовлює два види витрат:

- 1) на утримання (складське зберігання) запасів;
- 2) на поповнення запасів (оформлення і виконання замовлення на поставку запасів замість витрачених або реалізованих).

Зниження витрат за цими статтями і становить мету управлінського аналізу запасів. При цьому аналізуються можливості зниження рівня запасів, оцінюється правильність ухвалення рішень про їх закупівлю, планується і контролюється рівень запасів через розрахунок економічно обґрунтованих партій постачання товарно-матеріальних цінностей.

При розробленні пропозицій до кваліфікаційної роботи можливо застосувати методи і моделі управління запасами, основними з яких є:

- 1) побудова моделі економічно обґрунтованого розміру замовлення;
- 2) проведення об'ємно-вартісного аналізу;
- 3) проведення техніко-економічних розрахунків.

3. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Загальні вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи

Обсяг кваліфікаційної роботи – 80-100 сторінок формату А-4 друкованого тексту (без урахування додатків та списку використаних джерел).

Приблизний обсяг структурних складових друкованого варіанту:

Вступ – 2-3 стор.

Перший розділ – 25-30 стор.

Другий розділ – 30-35 стор.

Третій розділ – 25-30 стор.

Висновки – 2-3 стор.

Перед захистом кваліфікаційна робота має бути зброшурована і містити в наступній послідовності титульну сторінку, завдання, анотації, зміст, текстову (основну) частину, список використаних джерел, додатки. Окремо до кваліфікаційної роботи додаються відзив керівника кваліфікаційної роботи і зовнішня рецензія.

Вимоги до оформлення основного тексту та використаних джерел. Оформлення кваліфікаційної роботи має відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно з Національним стандартом України ДСТУ 8302:2015.

Текст кваліфікаційної роботи набирають в текстовому редакторі Microsoft Word через 1,5 міжрядкові інтервали (29-30 рядків на сторінці), друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм); шрифт текстового редактора – Word Times New Roman, розмір 14 мм. Поля: зліва – 30 мм, справа – не менше 10-15 мм, зверху і знизу – 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту – однаковою.

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки).

Зміст має відповідати плану роботи. На сторінці зі змістом навпроти кожної складової кваліфікаційної роботи проставляються номери сторінок, які вказують на початок викладення матеріалу.

Якщо у роботі наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік надається перед вступом і вноситься до змісту як «Перелік умовних позначень». Перелік умовних позначень надається у вигляді окремого списку. Перелік слід друкувати у дві колонки, у лівій за абеткою наводять скорочення, у правій - детальне розшифрування.

Нумерація. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, додатків, рисунків, таблиць подають арабськими цифрами без знака №.

Нумерація сторінок кваліфікаційної роботи має бути наскрізною (включаючи ілюстрації) і проставляється у правому верхньому куті аркуша без крапки.

Першою сторінкою є титульний аркуш, який входить до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші, аркушах завдання та аркуші змісту номер сторінки не ставиться.

Нумерації не підлягають: заява, список наукових публікацій, відгук наукового керівника, зовнішня та міжкафедральна рецензії, анотація.

Нумерація сторінок проставляється, починаючи з другої сторінки «Вступу».

На титульному аркуші зазначають повну назву міністерства/ відомства, закладу вищої освіти, випускової кафедри; тему роботи; дані про здобувача вищої освіти, наукового керівника та консультанта, місто та рік подання кваліфікаційної роботи до захисту. Скорочення у назвах міністерства/відомства, вищого навчального закладу та теми кваліфікаційної роботи не допускаються.

Текст основної частини кваліфікаційної роботи поділяють на розділи та підрозділи. Кожний розділ починають з нової сторінки.

Складові кваліфікаційної роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» не нумерують.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу великими літерами.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка. Наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовка крапки не ставлять.

Зразок:

7
<p>РОЗДІЛ 1</p> <p>ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ</p> <p>1.1. Сутність категорії антикризове управління</p> <p>У сучасних умовах ринкової економіки ...</p>

Оформлення посилань на інформаційні джерела. Під час роботи з різними джерелами науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, оскільки найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки. Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга – номеру сторінки (наприклад, [32, с. 85]).

Зразок:

Система товароруху фірми складається з внутрішніх та зовнішніх елементів (рис. 1.2).

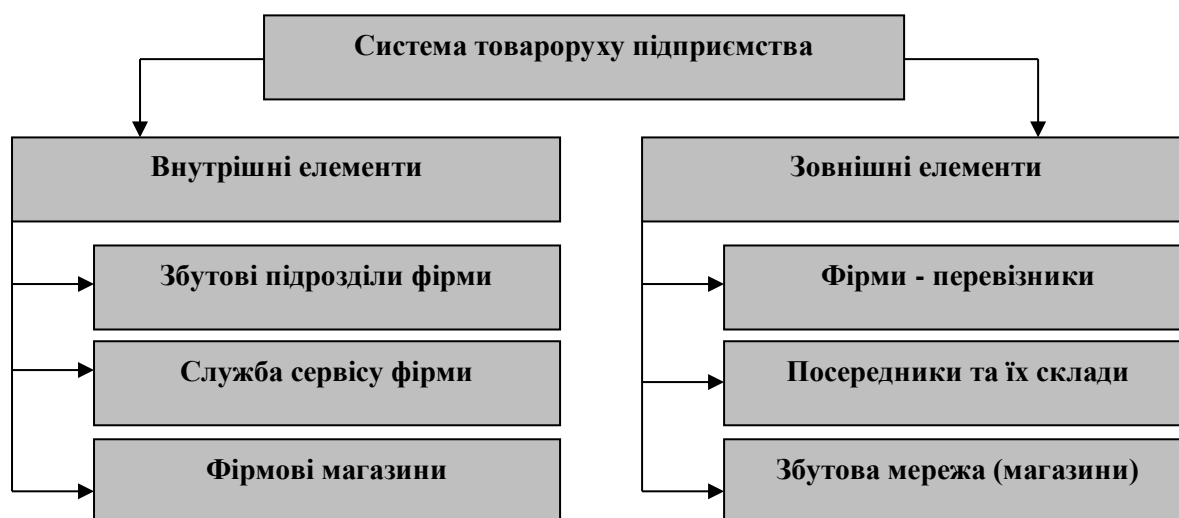

Рис. 1.2. Система товароруху фірми

Джерело: [32, с. 116]

Наприкінці кваліфікаційної роботи наводиться *список використаних джерел*. До цього списку включаються публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються мовою видання. Приклади оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання».

Оформлення допоміжних матеріалів. Допоміжними матеріалами є: ілюстрації (схеми, діаграми, графіки, креслення тощо), формули, таблиці, додатки.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку. Наприклад, Рис. 1.2. – другий рисунок першого розділу. Номер, назва ілюстрації та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією, відокремлених крапкою.

Ілюстрації слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А4, рекомендується розміщувати у додатках.

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді таблиць. Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті. При цьому по тексту слово «таблиця» пишуть скорочено,

наприклад «... у табл. 2.1». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації скорочено пишуть слово «дивись», наприклад «див. табл. 3.2».

Таблиці нумерують арабськими цифрами наскрізною нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу.

Зразок:

25	
<p>Вибір посередників на кожному рівні каналу збуту базується на одному із трьох підходів до визначення ступеня інтенсивності використання каналу, що наведені в табл. 1.3.</p>	
Таблиця 1.3	
Підходи до визначення інтенсивності використання каналів збуту	
Вид розподілу	Характеристика
Селективний розподіл, або цілеспрямований збут	кількість заохочуваних посередників більше одного, але менше загальної кількості готових зайнятися продажем товару
Інтенсивний розподіл	передбачений для товарів повсякденного попиту і потребує великої кількості оптових і роздрібних торговців
Джерело: [20, с. 18]	

Назву таблиці друкують жирним шрифтом малими літерами (крім першої великої) і розміщують над таблицею. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці.

Формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Номер формули зазначають на рівні формули у круглих дужках у крайньому правовому положенні, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Посилання на формули надають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)».

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Кожна формула відокремлюється від тексту одним вільним рядком.

Зразок:

83	
<p>Економічну ефективність виробництва визначасмо як співвідношення «результати – витрати» за формулою (3.4):</p>	
$E_B = \frac{P}{B},$	(3.4)

де P – результати (сукупний продукт);

B – витрати виробництва.

Додатки оформлюються як продовження кваліфікаційної роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Кожний додаток друкується з нової сторінки.

З правого боку рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» (але без знака №) і велика літера, що позначає додаток. Наприклад: «Додаток Б». Додатки позначаються великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, І, Ї, И, О, Ч, Ь. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки.

Текст кожного додатка, може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому куті зазначається «Продовження додатку...».

3.2. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

1. Текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

2. Цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, в кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

3. Кожна цитата супроводжується посиланням на джерело;

4. При непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути максимально точним у викладі думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів, і робити відповідні посилання на джерело.

Посилання в тексті кваліфікаційної роботи на джерела роблять згідно з їх переліком у квадратних дужках, наприклад, «... у працях [1-7]», «... [7,

с.98]». Посилання на літературу варто оформляти у такий спосіб: писати [1, 2, 4], а не [1,2,4]; писати [1, 2], а не [1-2]; писати [1–3], а не [1, 2, 3].

Допускається наводити посилання у виносках, при цьому його оформлення має відповідати бібліографічному опису за переліком посилань із зазначенням номера.

Приклад:

Цитата в тексті: «Антикризове управління як систему управління підприємством, що має комплексний, системний характер та спрямована на запобігання або усунення несприятливих для бізнесу явищ за допомогою використання всього потенціалу сучасного менеджменту, розроблення та реалізації на підприємстві спеціальної програми, що має стратегічний характер і дозволяє усунути тимчасові труднощі, зберегти та покращити ринкові позиції підприємства за будь-яких обставин, при використанні переважно власних ресурсів. Антикризове управління підприємством передбачає прискорене та діюче реагування на істотні зміни зовнішнього та внутрішнього середовищ на основі заздалегідь розроблених антикризових заходів»[5].

Відповідний опис у переліку посилань:

5. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2022. 377 с.

3.3. Порядок оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Такий список - одна із суттєвих частин курсової роботи, що віддзеркалює самостійну творчу працю її автора і демонструє ступінь фундаментальності проведеного дослідження.

Джерела можна розміщувати одним із таким способів:

- у порядку згадування джерел у тексті;
- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;
- у хронологічному порядку.

Бібліографічний опис джерел складають згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (табл. 1).

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнєцов М. А., Фоменко К. І., Кузнєцов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.

	<p>5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.</p>
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<p>1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.</p> <p>2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.</p> <p>3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.</p>
Без автора	<p>1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с.</p> <p>2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с.</p> <p>3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с.</p> <p>4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.</p> <p>5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с.</p> <p>6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломосьць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с.</p> <p>7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с.</p> <p>8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломосьць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с.</p> <p>9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с.</p> <p>10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с.</p> <p>11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.</p>
Багатотомні видання	<p>1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.</p> <p>2. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>3. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>

<p>Автореферати дисертацій</p>	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>
<p>Дисертації</p>	<p>1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p>
<p>Законодавчі та нормативні документи</p>	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536.</p> <p>4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.</p>
<p>Архівні документи</p>	<p>1. Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p> <p>2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія;</p>

	<p>Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>
Патенти	<p>1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p> <p>2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p>
Препринти	<p>1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. <i>Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України</i>, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p>
Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p> <p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
Каталоги	<p>1. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.</p>
Бібліографічні покажчики	<p>1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с.</p> <p>2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).</p> <p>3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).</p> <p>4. Лисодед О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с.</p> <p>5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).</p>
Частина видання: книги	<p>1. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим</i></p>

	<p><i>правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212.</p> <p>2. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197.</p> <p>3. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.</p>
<p>Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)</p>	<p>1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</p> <p>2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>3. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p> <p>4. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали ІІІ регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</p>
<p>Частина видання: довідкового видання</p>	<p>1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673.</p> <p>2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.</p> <p>3. Сірій М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.</p>
<p>Частина видання: продовжуваного видання</p>	<p>1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формування їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159.</p> <p>3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p> <p>4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.</p>

<p>Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79. 3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 5. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.
<p>Електронні ресурси</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.

3.4. Правила оформлення додатків

З метою вивільнення кваліфікаційної роботи від великої кількості одноманітних документів та для повноти її сприйняття, допоміжний матеріал слід оформити у вигляді додатків.

До складу додатків, як правило, включають:

- фактичний матеріал досліджуваного підприємства (установи, організації);
- проміжні математичні доведення, формули і розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- інструкції і методики;
- опис алгоритмів і програм розв'язання задач;
- ілюстрації допоміжного характеру.

Кожен з додатків починають з нової сторінки. Їм дають заголовки, надруковані малими літерами з першої великої симетрично стосовно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток.

Наприклад:

Додаток А

Схема організаційної структури СТОВ «Софія»

Додатки слід позначати послідовно великим літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад, додаток А, додаток Б і т.д. Єдиний додаток позначається як додаток А.

Текст кожного додатка за потреби може бути поділений на розділи і підрозділи, пронумеровані у межах кожного додатка: перед кожним

номером ставлять позначення додатка (літери) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – підрозділ 3.1. додатку В.

Ілюстрації, таблиці і формули, розміщені в додатках, якщо їх декілька в одному додатку, нумерують у межах кожного додатка, наприклад, рис. Д. 1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д, формула (А.1) – перша формула додатку А.

Не слід одноманітні документи оформлювати як різні додатки. Їх слід оформити як єдиний додаток з розбивкою на відповідні складові.

Наприклад:

Додаток Б

Звітність з податку на прибуток СТОВ «Софія» за 2022 рік

Б.1 Декларація з податку на прибуток підприємства за I квартал 2022 р.

Б.2 Декларація з податку на прибуток підприємства за перше півріччя 2022 р.

Б.3 Декларація з податку на прибуток підприємства за 3 квартали (9 місяців) 2022 р.

Б.4 Декларація з податку на прибуток підприємства за 2022 рік.

Узагальнюючи вимоги та рекомендації щодо оформлення кваліфікаційної роботи, необхідно підкреслити, що робота має бути добре вичитана, не містити граматичних та орфографічних помилок. Основний текст має бути вирівняний по ширині. Слід уникати:

- пропусків («пробілів») перед комами та крапками у тексті;
- розрідженого або стисненого тексту (див. параметри у меню

«Формат»/ «Шрифт»/ «Інтервал» MS Word), які з'являються, як правило, після сканування текстів на сканері з розпізнаванням;

- використання тире «—» замість дефісу «-» і навпаки, причому, слід пам'ятати, що до та після «тире» слід ставити пробіл;
- слів «я» та «ми»;

Після завершення написання кваліфікаційної роботи бажано здійснити перевірку (з відповідним виправленням) за таким алгоритмом:

1. Перевірити, чи на усі пронумеровані у роботі рисунки, таблиці та формули є посилання в тексті.

2. Перевірити, чи усі рисунки, таблиці та формули пронумеровані підряд у межах кожного розділу.

3. Перевірити, чи на усі джерела у списку використаних джерел у роботі є посилання.

4. Перевірити, чи є коректною нумерація додатків та використаних символів для їх номерів.

5. Перевірити, чи на усі додатки є посилання у тексті.

6. Перевірити, чи усі заголовки «не відриваються» від тексту, що йде

далі.

7. Зверстати текст, щоб кожен підпис до рисунку «не відривався» від самого рисунку та те саме виконувалось щодо таблиць. При цьому, не повинно бути великих вільних місць в кінці сторінок. У крайньому випадку, варто змінити розмір якогось рисунку чи дописати ще якесь речення чи ін.

4.ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

4.1. Порядок допуску здобувача до захисту кваліфікаційної роботинауковим керівником

На завершальному етапі виконання кваліфікаційної роботи здобувач зобов'язаний представити керівникові для оцінювання чорновий варіант роботи.

Керівник ознайомлюється з рукописом роботи, робить зауваження, рекомендації щодо її структури, послідовності висвітлення окремих питань, методики розрахунків, повноти розкриття теми тощо. При ознайомленні з рукописом керівник перевіряє точність виконаних розрахунків, правильність вибраних і застосованих методик, об'єктивність висновків та пропозицій. Однак за об'єктивність вихідних даних і правильність усіх розрахунків відповідальність покладається на автора кваліфікаційної роботи.

Якщо зміст поданого рукопису не відповідає темі роботи, він повертається на доопрацювання або повторне виконання. При цьому керівник повинен вказати на конкретні недоліки рукопису, рекомендувати літературні джерела, матеріали з підприємства, які необхідно додатково залучити для правильного і повного висвітлення змісту досліджуваного явища. При часткових зауваженнях рукопис не переписується, а виконуються доповнення, виправлення або ж переробляються окремі сторінки, розділи, розрахунки, рисунки і т. ін.

При перевірці остаточного варіанту рукопису кваліфікаційної роботи керівник робить зауваження редакційного характеру, контролюючи грамотність написання роботи, правильність оформлення таблиць, графіків, схем, рисунків, діаграм, списку використаної літератури тощо згідно визначених вимог.

Завершена і відповідним чином оформлена кваліфікаційна робота, підписана здобувачем подається керівнику.

Разом з кваліфікаційною роботою в обов'язковому порядку подаються *матеріали, що характеризують наукову та практичну цінність виконаної роботи* – друковані статті, тези за темою роботи, документи, які вказують на практичне застосування роботи, довідки про участь в науково-методичних, науково-практичних конференціях тощо.

Для підтвердження практичної цінності роботи повинна бути представлена *рецензія з підприємства (установи, організації)*, на якому здобувач проходив переддипломну практику та матеріали якого стали базою для написання кваліфікаційної роботи. Рецензія повинна бути підписана посадовою особою із керівного складу підприємства (установи, організації). Рецензія (додаток 3) повинна містити такі елементи: характеристика діяльності здобувача під час проходження переддипломної практики, рівень актуальності теми дослідження, її значення для підприємства, положення роботи, які мають практичну цінність та можуть бути використані в практичній діяльності підприємства (установ, організацій).

Науковий керівник дає розгорнутий письмовий *відгук* обсягом 1-2 стор. (додаток К) та готує *характеристику особистості здобувача, його творчої та наукової діяльності*. У відгуку керівника кваліфікаційна робота оцінюється за такими основними критеріями: актуальність теми дослідження, відповідність структури та змісту роботи, ступінь виконання поставлених при написанні кваліфікаційної роботи мети та завдань, ступінь володіння науковими методами пізнання, методами економічних та статистичних досліджень, вміння аналізувати статистичні дані, ступінь охоплення дослідженням даних первинного, аналітичного, синтетичного обліку, звітності тощо, відповідність наведених в кваліфікаційній роботі даних додаткам, логічність та послідовність викладу матеріалу дослідження, аргументованість тверджень у висновках, відсутність повторів другорядних моментів, вміння виділяти головне та узагальнювати зібраний матеріал, ступінь використання фахової економічної літератури, нормативних та законодавчих документів, наявність в роботі цитування використаної літератури, наявність графічного та табличного матеріалу, додатків, їх доречність, відповідність вимогам щодо оформлення кваліфікаційної роботи (шрифт, оформлення таблиць, рисунків, списку використаних джерел), наявність та ступінь обґрунтованості наукових положень, сформульованих у кваліфікаційній роботі, їх достовірність, теоретична та практична значимість. Завершується відзив керівника висновком про можливість допуску кваліфікаційної роботи до захисту та рекомендовану оцінку. Науковий керівник має право рекомендувати кваліфікаційну роботу до участі в конкурсі кваліфікаційних робіт, а здобувача до продовження навчання для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, про що має бути зазначено у відзиві.

4.2. Правила запобігання академічному плагіату та перевірка кваліфікаційної роботи на академічний плагіат

Правила дотримання академічної доброчесності в ЦНТУ визначені Положенням про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти Центральноукраїнського національного технічного університету

(<http://www.kntu.kr.ua/doc/pol-dobro.pdf>), затвердженого Вченою радою ЦНТУ 26.09.2022 р., протокол № 1.

Відповідно до зазначеного вище Положення, перевірки на академічний плагіат підлягають кваліфікаційні роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти з використанням ліцензійного програмного забезпечення, доступного для використання в університеті (Unicheck/StrikePlagiarism).

Процедура проведення перевірки кваліфікаційних робіт на академічний плагіат здійснюється Системним Оператором кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності, який призначається завідувачем кафедри.

Перевірка на академічний плагіат кваліфікаційних робіт здійснюється в ЦНТУ відповідно до Положення про процедуру впровадження антиплагіатної системи у Центральноукраїнському національному університеті (<http://www.kntu.kr.ua/doc/PolojennyaAntiplagiat.pdf>), затвердженого Вченою радою ЦНТУ 26.09.2022 р., протокол № 1, та передбачає перевірку усіх кваліфікаційних робіт. Позитивний результат перевірки є необхідною умовою допуску роботи до захисту

Текст фінального варіанту кваліфікаційної роботи, перевіреної за змістом та підтвердженої керівником, повинен бути наданий у електронному форматі ODT (Open Office Document), DOC and DOCX (Microsoft Word) або PDF (редагована версія) Системному Оператору для проведення перевірки на академічний плагіат.

Системний Оператор кафедри завантажує електронний варіант роботи до системи виявлення текстових збігів / ідентичності / схожості для здійснення перевірки. Для кожної роботи система виявлення текстових збігів / ідентичності / схожості генерує звіт подібності. Звіт повинен бути згенерований не пізніше, ніж за 48 годин від часу подачі роботи на кафедру.

Системний Оператор передає Звіт подібності на кафедру у електронному форматі та друкованому, який завірений його власним підписом.

Звіт подібності є одним із документів, на підставі яких кафедра приймає рішення про оригінальність роботи і готує висновок про допуск роботи до захисту. Копію звіту подібності та висновку про допуск роботи до захисту автор може отримати на кафедрі за письмовим запитом.

Якщо робота допускається до захисту, то процес здійснення заходів з перевірки на академічний плагіат вважається завершеним.

У випадку низького рівня оригінальності робота повертається здобувачеві вищої освіти на коригування і підлягає повторній перевірці антиплагіатною системою за рахунок здобувача.

Відповідно до Положення про процедуру впровадження антиплагіатної системи у Центральноукраїнському національному

університеті, встановлені наступні показники рівня оригінальності тестів кваліфікаційних робіт:

- високий рівень оригінальності - понад 70% (текст вважається оригінальним і не потребує додаткових дій щодо запобігання безпідставним запозиченням, але обов'язково розглядається на засіданні кафедри);

- задовільний рівень оригінальності - від 50 % до 70% (наявні окремі ознаки академічного плагіату, робота повертається на доопрацювання, кафедра визначає доцільність повторної перевірки);

- низький рівень оригінальності - від 30% до 50% (наявні ознаки академічного плагіату, робота повертається на доопрацювання з обов'язковою повторною перевіркою);

- неприйнятний рівень оригінальності - менше 30% (наявні суттєві ознаки плагіату, робота до захисту не допускається).

Остаточне рішення щодо наявності у кваліфікаційній роботі ідей та наукових результатів, які отримані іншими авторами, та (або) відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання, за мотивованими висновками керівників кваліфікаційних робіт приймається на засіданні кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності.

4.3. Порядок допуску здобувача до захисту кваліфікаційної роботи випусковою кафедрою

Після перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат вони розглядаються на засіданні кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності та приймається рішення щодо їх допуску до захисту. По кожному здобувачу подаються такі документи:

- кваліфікаційна робота;
- звіт подібності (за результатами проходження перевірки роботи на плагіат);
- відгук наукового керівника;
- характеристика наукового керівника;
- рецензія від підприємства (установи, організації);
- матеріали, що характеризують наукову активність здобувача та наукову і практичну цінність виконаної роботи – друковані статті, тези, програми конференцій тощо.

На засіданні кафедри виноситься рішення про можливість допуску кваліфікаційної роботи до захисту, про наукову і практичну цінність кожної роботи, рекомендації щодо видачі дипломів з відзнакою та можливість присвоєння кожному здобувачу освітньої кваліфікації «Магістр з менеджменту». За результатами засідання готується відповідний протокол засідання кафедри, а по кожному здобувачу - висновок про наукову та практичну цінність кваліфікаційної роботи на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр», оформлений як витяг з протоколу засідання кафедри.

Допущена до захисту робота передається на рецензію рецензенту. Рецензування кваліфікаційних робіт на здобуття освітньої кваліфікації «Магістр з менеджменту» доручається висококваліфікованим спеціалістам виробничих, наукових і проектних організацій, державних установ, працівникам і викладачам закладів вищої освіти, які мають науковий ступінь в галузі економічних наук.

Зовнішня рецензія (додаток Л) має бути надрукована чи написана власноручно рецензентом (обсяг 1-2 с.), підписана ним і завірена печаткою установи чи організації, де працює рецензент.

В рецензії дається характеристика таких питань: актуальність теми, відповідність структури роботи та змісту розділів, повнота та правильність викладення питань з досліджуваної проблеми, відповідність положень кваліфікаційної роботи діючим законодавчим та нормативним документам, науковий рівень кваліфікаційної роботи, її практична цінність, рівень теоретичної підготовки випускника, його здатність до самостійного розв'язання практичних завдань тощо. Рецензент повинен відмітити позитивні сторони кваліфікаційної роботи, звернути увагу на самостійні цікаві рішення здобувача, практичну значимість пропозицій та доцільність їх практичного впровадження, оцінити оформлення кваліфікаційної роботи, чітко висвітлити недоліки або спірні положення представленої роботи. В заключній частині рецензії в обов'язковому порядку дається загальна оцінка кваліфікаційної роботи відповідно до п'ятибальної шкали оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та висновок про можливість її допуску до захисту.

Рецензія подається на випускову кафедру не пізніше ніж за два дні до офіційного захисту на засіданні екзаменаційної комісії. Негативна рецензія не є підставою для відхилення кваліфікаційної роботи від її захисту.

Кваліфікаційна робота підписується:

- здобувачем (на титульному листі та на завданні);
- науковим керівником (на титульному листі та на завданні);
- завідувачем кафедри (на титульному листі та на завданні);
- рецензентом (на титульному листі).

У процесі підготовки до захисту кваліфікаційної роботи здобувач повинен ознайомитись з відгуком наукового керівника і зовнішньою рецензією, продумати відповіді на зроблені зауваження і підготувати тези доповіді.

При підготовці тез доповіді необхідно враховувати, що вони повинні містити не просто викладення змісту роботи, а доведення результатів своїх досліджень та обґрунтування зроблених висновків.

При підготовці кваліфікаційної роботи до захисту важливе значення слід приділити презентації, яка повинна висвітлювати основні положення теоретичної, аналітичної та спеціальної частин роботи та в яку варто включити власні таблиці, діаграми, графіки та використати мультимедіа.

Кількість матеріалу, включеного до презентації може коливатися у межах від чотирьох до шести слайдів, проте слід пам'ятати, що цей матеріал має бути тісно пов'язаний з текстом кваліфікаційної роботи. Цей зв'язок забезпечується наявністю в тексті роботи таких самих схем, таблиць, рисунків та посилань на них. Не допускається наведення на слайдах матеріалу, який не має прямого відношення до теми кваліфікаційної роботи.

Презентація повинна включати титульну сторінку з назвою теми кваліфікаційної роботи, прізвищами здобувача і керівника роботи.

Не доцільно наводити в презентації типові форми документів, звітності, класифікаційні схеми, якщо автор не вносить пропозицій щодо їх удосконалення.

Матеріали презентації мають допомагати здобувачу логічно та правильно побудувати свою доповідь в процесі захисту кваліфікаційної роботи. Тези доповіді й матеріал презентації обов'язково узгоджується з керівником.

4.4. Організація захисту кваліфікаційної роботи

Захист кваліфікаційної роботи проводиться публічно в терміни, визначені наказом по університету, на відкритому засіданні екзаменаційної комісії. Захист кваліфікаційних робіт здійснюється як безпосередньо в університеті, так і на підприємствах, установах та організаціях, для яких тематика кваліфікаційних робіт, поданих для захисту, становить науково-теоретичну або практичну зацікавленість.

Екзаменаційна комісія перевіряє науково-теоретичну та практичну підготовку випускників, вирішує питання про присвоєння їм освітньої кваліфікації «Магістр з менеджменту» зі спеціальності 073 «Менеджмент».

Для захисту готуються такі документи:

- кваліфікаційна робота;
- відгук наукового керівника;
- рецензія від підприємства (установи, організації);
- рецензія від зовнішнього рецензента;
- матеріали, що характеризують наукову і практичну цінність виконаної роботи – друковані статті, тези тощо;
- висновок про наукову та практичну цінність кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» (витяг з протоколу засідання кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності);
- подання голові ЕК щодо захисту кваліфікаційної роботи, у якому містяться довідка про успішність, відгук керівника, висновок кафедри;
- навчальна карта здобувача;
- залікова книжка здобувача.

Захист роботи проводиться кожним здобувачем індивідуально перед членами екзаменаційної комісії, при безпосередній участі керівника. На

захисті здобувач повинен продемонструвати не тільки знання своєї теми кваліфікаційної роботи, але і ступінь оволодіння науковим методом мислення, логічним і статистичним аналізом досліджуваних проблем, здатність досамостійного розв'язання практичних проблем, уміння чітко і ясно висловлювати свої думки та висновки.

Під час захисту кваліфікаційної роботи здобувач повинен зробити коротку доповідь (до 10 хв.) з викладенням основного змісту роботи (актуальності теми, характеристики базового підприємства, стану досліджуваної проблеми тощо).

В доповіді доцільно акцентувати увагу на таких питаннях: що зроблено особисто здобувачем, якими методами він користувався при дослідженні певної проблеми та чим було зумовлено вибір напрямів дослідження, які нові результати були отримані та які висновки були зроблені в ході дослідження. Орієнтовна структура доповіді наведена в додатку М. Представлена загальна схема доповіді конкретизується здобувачем разом з науковим керівником. Під час доповіді слід вчасно посилатися на матеріал презентації, коротко пояснюючи його зміст та акцентуючи на ньому увагу комісії. В процесі захисту роботи здобувач повинен вільно володіти матеріалом, доводячи основні результати свого дослідження до присутніх, не читаючи написаного текстудоповіді.

Після закінчення доповіді здобувача, члени екзаменаційної комісії, які приймають захист кваліфікаційної роботи, ставлять запитання за проблематикою дослідження, на які слід давати короткі, але вичерпні відповіді. У відповідях слід оперувати фактами та практичними даними, отриманими в результаті виконання кваліфікаційної роботи.

Питання членів ЕК можуть бути спрямовані:

- на виявлення загального рівня теоретичних знань здобувача з проблематики роботи;
- на виявлення рівня системного мислення здобувача, його здатності бачити взаємозв'язки між явищами;
- на перевірку обґрунтованості розрахунків, власних висновків здобувача.

Доповідь та відповіді на питання дозволяють членам ЕК зробити висновок про рівень його теоретичної та практичної підготовки, вміння публічно виступати та аргументовано відстоювати власну точку зору.

Після виступу здобувача та завершення відповідей на запитання членів екзаменаційної комісії секретар ЕК оголошує основні положення та висновки, які містяться в рецензіях та відгуку на кваліфікаційну роботу, при необхідності може бути надано слово науковому керівнику. Здобувач відповідає на зауваження, висловлені рецензентом та науковим керівником, погоджуючись з ними або надаючи обґрунтовані відповіді, після чого захист вважається завершеним.

Після закінчення публічного захисту всіма здобувачами, члени комісії проводять закрите обговорення, та визначають підсумкову оцінку за результатами проведеного захисту, яка оголошується після оформлення

протоколу засідання Екзаменаційної комісії. Екзаменаційна комісія також приймає рішення щодо рекомендації впровадження у виробництво, навчальний процес або публікації результатів дослідження здобувачів, продовження навчання в аспірантурі для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, участі в конкурсах кваліфікаційних робіт тощо.

4.5. Оцінювання кваліфікаційної роботи та результатів її захисту

Підсумкова оцінка формується на основі відгуку керівника кваліфікаційної роботи, зовнішньої рецензії, доповідей здобувача, якості матеріалів та змісту презентації, відповідей здобувача на поставлені запитання.

У процесі визначення оцінки, при публічному захисті, враховуються змістовні аспекти роботи (актуальність обраної теми дослідження; відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням; широта й адекватність методологічного та діагностичного апарату; наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем; ступінь самостійності проведення досліджень; розвиненість мови викладення роботи та її загальне оформлення; рівень обґрунтованості висновків) та якість захисту роботи здобувачем (уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження; здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди; загальний рівень підготовки здобувача; володіння культурою презентації).

Як показує досвід минулих років, при виконанні кваліфікаційних робіт досить часто допускаються наступні помилки, які в кінцевому підсумку впливають на остаточну оцінку, яку отримує здобувач за результатами захисту кваліфікаційної роботи:

- у теоретичній частині роботи переважає цитування нормативних актів або одного-двох літературних джерел;
- у практичній частині відсутні розрахунки або ж не використовується таблична, графічна або інша наочна форма їхнього подання;
- у тексті роботи відсутні посилання на додатки й (або) на джерела, зазначені в списку використаних джерел;
- кваліфікаційна робота носить описовий характер, обґрунтовані висновки та пропозиції зведені до мінімуму або мало пов'язані з основною частиною роботи;
- у списку використаних джерел відсутня новітня література, опублікована в рік виконання кваліфікаційної роботи;
- робота оформлена з відхиленнями від встановлених вимог;
- допущені невмотивовані відхилення від графіку виконання кваліфікаційної роботи.

Оцінка кваліфікаційної роботи при її захисті на засіданні екзаменаційної комісії здійснюється за 100-бальною шкалою з наступною трансформацією у п'ятибальну шкалу за наступними критеріями.

1. Повнота та якість розкриття змісту роботи у доповіді (до 10 балів).
2. Якість ілюстративного матеріалу (до 10 балів).
3. Ступінь володіння матеріалом роботи в процесі її обговорення й чіткість відповідей на задані питання (до 30 балів).
4. Думка, висловлену про роботу здобувача у відгуку керівника («відмінно» - 30 балів, «добре» - 25 балів, «задовільно» - 20 балів).
5. Оцінка зовнішнього рецензента («відмінно» - 20 балів, «добре» - 15 балів, «задовільно» - 10 балів).

Остаточна кількість балів визначається шляхом сумування всіх балів, проставлених кожним членом державної екзаменаційної комісії, та діленням на кількість членів комісії. Оцінка кваліфікаційної роботи в балах трансформується в національну шкалу оцінювання за чотирибальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінка ЕКТС	Визначення	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою
А	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	Відмінно
В	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	Добре
С	Добре – в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок	74-81	Добре
Д	Задовільно – непогано, але із значною кількістю недоліків	64-73	Задовільно
Е	Достатньо – виконання відповідає мінімальним критеріям	60-63	Задовільно
FX	Незадовільно – з повторним захистом кваліфікаційної роботи або опрацюванням нової теми	Менше 60	Незадовільно

При винесенні рішення щодо оцінки кваліфікаційної роботи та присвоєння здобувачам освітньої кваліфікації «Магістр з обліку і оподаткування» враховується звичайна більшість голосів членів комісії, які брали участь у її засіданні, а при однаковій кількості голосів – голос Голови комісії є вирішальним.

Оцінка «відмінно» виставляється за кваліфікаційну роботу, у якій глибоко, повно й правильно висвітлені теоретичні й практичні питання теми, в достатній мірі висвітлений і проаналізований фактичний матеріал;

на захисті здобувач проявляє глибокі знання теми, вільно орієнтується в питаннях, що задаються йому, проявляє вміння захищати обґрунтовані в роботі положення.

Оцінка «добре» виставляється за кваліфікаційну роботу, у якій в основному правильно й досить глибоко висвітлена тема, є в наявності і проаналізований фактичний матеріал, у процесі захисту здобувач проявляє знання досліджуваної теми.

Оцінка «задовільно» виставляється за кваліфікаційну роботу, у якій розкрита тема при розгляді тих або інших її питань, але присутня недостатня глибина дослідження, фактичний матеріал представлений в обмеженій кількості, при захисті здобувач проявляє знання в цілому по темі, але не в змозі більш глибоко обґрунтувати ті або інші положення, неповно відповідає на поставлені питання.

Результати захисту кваліфікаційної роботи оголошуються в день захисту після оформлення у встановленому порядку протоколу засідання екзаменаційної комісії. Екзаменаційна комісія приймає також рішення про рекомендації щодо подальшої освіти здобувача.

Кваліфікаційні роботи, які пройшли процедуру захисту, одразу після завершення роботи ЕК, того ж дня, передаються на зберігання до архіву університету.

Якщо здобувач не з'явився на засідання екзаменаційної комісії для захисту кваліфікаційної роботи, то в протоколі комісії відзначається, що він є не атестованим у зв'язку з неявкою на засідання комісії. Здобувачі, які не атестовані, у затверджений для них термін не захистили кваліфікаційну роботу, мають право на повторну атестацію в наступний термін роботи екзаменаційної комісії протягом трьох років після закінчення університету на засадах, визначених закладом. У випадку, коли захист кваліфікаційної роботи визначається незадовільним, екзаменаційна комісія встановлює, чи може здобувач подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням, чи він повинен опрацювати нову тему, визначену кафедрою економіки, менеджменту та комерційної діяльності.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Актуальні проблеми економіки і менеджменту: теорія, інновації та сучасна практика : монографія. Кн. 6 / Е. А. Кузнєцов, О. В. Горняк, М. О. Уперенко та інші; за заг. ред. Е. А. Кузнєцова. Херсон : ОЛДПЛЮС, 2018. 357 с.
2. Анісімова Л. А., Жилінська О. І. Менеджмент : практикум. Навч. посіб. Видання друге. К.: 2018. 237 с
3. Балабанова Л.В., Сардак О.В. Управління персоналом : підручник. К.: ЦУЛ, 2019. 468 с.
4. Безгін К. С. Клименко Ю.М. Управління інноваціями: Навчальний посібник / Заг. ред. К.С. Безгіна. Вінниця: ДонНУ, 2017. 207 с.

5. Бенько М. М. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства : підручник. Київ : В-во Ліра-К, 2021. 560 с.
6. Вівчар О.І. Безпека бізнесу. Тернопіль: ФОП Шпак В.Б., 2019. 277 с.
7. Вовчак О. Д. Гроші та кредит: підручник для вищих навч. закл. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 424 с.
8. Воронка О. З. Механізм забезпечення кадрової безпеки підприємств високотехнологічного сектору економіки: монографія. Львів : Галицька видавнича спілка, 2020. 231 с.
9. Гнилицька Л. В. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства : монографія. Київ : КНЕУ, 2012. 305 с.
10. Грушева А. А., Вітренко Л. О. Менеджмент : навч. посіб. Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 308 с.
11. Дяків О.П., Островерхов В.М. Управління персоналом: навчально-методичний посібник (2-ге вид. перероб. і доповнено). Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 288 с.
12. Економіка підприємства: навч.посіб. / О.М. Бандурка, Є.В. Ковальов, М.А. Садиков, О.С. Маковоз; за заг. ред. О.М. Бандурки. Харків: ХНУВС 2017. 192 с.
13. Економічна безпека підприємства. Електрон. навч. посібник/ уклад. М.І. Небава, Ю.В. Міронова. Вінниця: ВНТУ, 2017. 75 с.
14. Економічна безпека підприємства: [підручник]/ А.М. Дідик та ін. Львів: НУ «Львівська Політехніка», ТзОВ «Видавнича група «Бухгалтери України», 2019. 624 с.
15. Економічна та майнова безпека бізнесу / Б.М. Андрушків, Л.Я. Малюта. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2016. 180 с.
16. Івченко Є.А. Трансформації системи економічної безпеки підприємства: монографія. Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В.Даля, 2018. 420 с.
17. Ілляшенко С. Маркетинг: підручник. К.: Вид-во «Університетська книга», 2017. 1134 с.
18. Інноваційний розвиток підприємства: навч.посіб./Пугач А.М. та ін. Миколаїв: ФОП Швець В.М., 2018. 348 с.
19. Інформаційна безпека та інформаційні технології : монографія / за заг. ред. В. С. Пономаренка. – Х. : Вид. Рожко С.Г. 2019. – 327 с.
20. Кавун С. В. Система економічної безпеки: методологічні та методичні засади. Х.: ХНЕУ, 2016. 299 с.
21. Капінос Г.І. Операційний менеджмент : навч.посіб. К.: вид-во «Кондор», 2017, 352с.
22. Карлова О. А., Плотницька С. І., Гнатенко М. К. Основи менеджменту і маркетингу : підручник. Харків : Друкарня Мадрид, 2016. 228 с.
23. Карий О. І. Менеджмент та інновації: теорія і практикум : навч. посіб. Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів : Растр-7, 2020. 297 с.
24. Кеннеді Д. Безжальний менеджмент та ефективність людських ресурсів / пер. з англ. Т. Мухамедшиної. Харків: Фаула, 2019. 304 с.

25. Килимник І. І. Правова характеристика забезпечення комерційної таємниці на підприємстві в умовах ринкової економіки: монографія / І. І. Килимник, О. В. Харитонов; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Х.: ХНУМГ, 2014. 82 с.
26. Ковальчук І.В. Економіка підприємства: навч. посіб. К.: Знання, 2016, 679 с.
27. Ковтун Н. С., Літовченко Б. В. Історія вчень менеджменту. Практикум : навчальний посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 75 с
28. Козирєва О. В., Зоїдзе Д. Р. Менеджмент підприємства (за видами економічної діяльності) : навч. посіб. Нац. фармацевт. ун-т, каф. менеджменту і адміністрування. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2019. 162 с.
29. Копилюк О. І., Музичка О. М. Банківські операції: навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доп. ЦУЛ, 2017. 536 с.
30. Копитко М. І. Управління інноваціями: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни у схемах і таблицях. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 292 с.
31. Корченко О.Г. Прикладні системи оцінювання ризиків інформаційної безпеки : монографія / Олександр Григорович Корченко, Світлана Володимирівна Казмірчук, Берик Бахитжанович Ахметов. Київ : Компринт, 2017. 435 с.
32. Костецька І., Ольхівська М., Ольхівський В. Бізнес-планування у системі менеджменту : навч. посіб. Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів; Дрогобич : Посвіт, 2019. 271 с
33. Краснокутська Н. С. Менеджмент : навч. посіб. для екон. спец. закл. вищ. освіти. Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків: Друкарня Мадрид, 2019. 230 с.
34. Кузьмін О. Є. Менеджмент: графічна і таблична візуалізація : навчальний посібник / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник, І. С. Процик, С. Б. Романишин, Р. З. Дарміць. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 208 с.
35. Марченко О. М. Практикум з менеджменту : навч. посіб. Львів. держ.ун-т внутр. справ. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 223 с.
36. Менеджмент : практикум: навч. посіб. / за ред. Овсянюк-Бердадіної О. Ф. Тернопіль : Вектор, 2019. 72 с
37. Менеджмент : Навчальний посібник / Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с.
38. Микитюк П.П., Брич В.Я., Шкільняк М.М., Микитюк Ю.І. Інноваційний менеджмент: підруч. Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ, 2019. 518 с.
39. Мошек Г. Є., Федоренко В. Л., Соломко А. С. Менеджмент організації. Теорія та практика : навч. посіб. XXI ст.; за заг. ред. Мошека Г. Є. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Н.-д. центр судової експертизи з питань інтелектуал. власності. Київ : Ліра-К, 2020. 419 с
40. Назарчук Т. В. Менеджмент організацій: Навчальний посібник. / Т. В. Назарчук, О. М. Косіюк – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 560 с.

URL:

https://shron1.chtyvo.org.ua/Nazarchuk_Tetiana/Menedzhment_orhanizatsii.pdf?

41. Нашинець-Наумова А.Ю. Інформаційна безпека: питання правового регулювання: монографія / А.Ю. Нашинець-Наумова. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 168 с.

42. Небава М. І., Міронова Ю.В. Економічна безпека підприємства. Вінниця : ВНТУ, 2017. 73 с.

43. Ноздріна Л. В., Ящук В. І., Полотай О. І. Управління проєктами : підручник. Київ: ЦНЛ, 2019. 432 с.

44. Овсієнко О. В. Менеджмент: навчально-методичний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнесекономіка». Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 144 с.

URL:

<https://drive.google.com/file/d/1PcUdKxJov9B5Ke9Gj6NLqC3GVypO2rJ4/view>

45. Організація та управління системою економічної безпеки підприємства: навчально-методичний посібник / З. Б. Живко та ін.; за ред. З.Б. Живко. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 120 с.

46. Основи менеджменту. Теорія і практика : навч. посіб. / Г.Є. Мошек, І.П. Миколайчук, Ю.І. Палеха, Ю.В. Поканевич, А.С. Соломко, О.В. Коваленко, Н.В. Коваленко, В.С. Ціпуринда, Г.П. Сиваненко, О.І. Белова; за заг. ред. проф. Мошека Г.Є. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 528 с.

47. Осовська Г.В., Осовський О.А. Менеджмент: підручник ; вид. 4-е, перероблене і доповнене. К.: Кондор-Видавництво, 2015. 563 с.

48. Петренко Н. О., Кустрич Л. О., Гоменюк М. О. Управління проєктами. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 244 с.

49. Петруня Ю. Є., Петруня В. Ю. Менеджмент. Практикум : навч. посіб. Дніпро : Ун-т мит. справи та фінансів, 2019. 104 с. 26. Підгірна В. Н. Менеджмент: тренінговий курс : навч. практикум. Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : ЧНУ : Рута, 2019. 159 с.

50. Птащенко Л. О. Стратегічне та інноваційне забезпечення розвитку системи економічної безпеки підприємства: [навчальний посібник]. Київ: «Центр учбової літератури», 2018. 320 с.

51. Пушкар З.М., Пушкар Б.Т. Кадровий менеджмент: навч. посіб. Тернопіль: Вид-во Осадца Ю.В., 2017. 210 с.

52. Самойленко І. О. Менеджмент організацій : підручник. Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т». Харків : ХАІ, 2020. 279 с.

53. Селютін В.М., Яцун Л.М. Управління персоналом: Практикум [Електронний ресурс] : навч. посібник. Х.: ХДУХТ, 2018. 188 с. Режим доступу : http://elib.hduht.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2682/1/Практикум_УП_A5.pdf.

54. Слоун А. Моя історія в General Motors : з новою передм. Пітера Друкера; пер. з англ. Ганна Литвиненко. Київ : Наш формат, 2020. 435 с.

55. Співак С. М. Менеджмент конкурентоспроможності підприємств: теорія, методика, практика : монографія. Тернопіл. нац. техн. ун-т ім. Івана Пулюя. Тернопіль : Паляниця В. А., 2020. 403 с.
56. Снітко Є. О., Завгородня Є. Є. С-53 Менеджмент: підруч. для студ. ден. та заоч. Форм навч. першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент за освітньою програмою „Менеджмент організацій і адміністрування». ДР «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка» Старобільськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2018. 281 с.
57. Сорока П.М., Харченко В.В., Харченко Г.А. Інформаційні системи і технології в управлінні організацією: Навч. посіб. – Київ: ЦП «Компринт», 2019. 518 с.
58. Стан та перспективи соціальної безпеки в Україні: експертні оцінки : монографія / О. Ф. Новікова, О. Г. Сидорчук, О. В. Панькова [та ін.]. Київ; Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2018. 184 с.
59. Старченко Г.В. та ін. Операційний менеджмент : навч. посібник / Старченко Г.В., Калінько І.В., Косач І.А. Київ : Кондор-Видавництво, 2020. 232 с
60. Стратегія підприємства у постіндустріальній економіці : монографія / [А. П. Наливайко, О. М. Гребешкова, Т. І. Решетняк та ін.]; за заг. ред. А. П. Наливайка, О. М. Гребешкової. Київ: КНЕУ, 2017. 418 с.
61. Стратегія та засоби конвергенції системи соціальної безпеки України та ЄС у процесі євроінтеграції : монографія / за ред. д.е.н., проф. Васильціва Т. Г., к.е.н., доц. Лупака Р. Л. Львів : Видавництво ННВК «АТБ», 2018. 303 с.
62. Суліма Н.М., Степасюк Л.М., Величко О.В. Економіка і фінанси підприємства: Підручник. К.: «ЦП КОМПРИНТ», 2015. 466 с.
63. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременч. льот. коледж. Харків : ХНУВС, 2021. 208 с.
64. Тертичка В.В. Стратегічне управління : підручник / Валерій Тертичка. – Київ: «К.І.С.», 2017. – 932 с.
65. Тетарчук І.В. Господарське право України. Для підготовки до іспитів: навч. посіб. К. : ЦНЛ, 2019. 222с.
66. Управління інноваційною складовою економічної безпеки : монографія : у 4-х т. / за ред. д. е. н., професора Прокопенко О. В. (гол. ред.), к. е. н., доцента Школа В. Ю., к. е. н. Щербаченко В. О. Суми : Триторія, 2017. Т. І. : Теорія та методологія управління інноваційною складовою економічної безпеки. 464 с.
67. Управління проєктами: навч. посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 152 с.
68. Чайковська В.В. К. Господарське право: підручник. К.: вид-во «Кондор», 2018. 368с.
69. Шевченко Л. С. Стратегічний інноваційний менеджмент: навч. посіб. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2019. 155 с

70. Шкільняк М. М, Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: Навчальний посібник. Тернопіль: Крок, 2017 р. 252 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/31710>
71. Шкільняк М. М, Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: Навчальний посібник. Тернопіль: Крок, 2017 р. 252 с.
72. Щербань В.М. Маркетинг : навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2016. 208 с.
73. Якокка Лі. Кар'єра менеджера. URL : <http://infotour.in.ua/yakokka.htm>
74. Яркіна Н.М. Економіка підприємства : навч. посіб. Вид. 2-ге перероб. і доп. К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 600 с.
75. An Introduction to Management. URL : <https://courses.lumenlearning.com/boundless-business/chapter/an-introduction-to-management/>
76. Charles Doyle. Stealing Trade Secrets and Economic Espionage: An Overview of the Economic Espionage Act. Congressional Research Service, 7-5700, www.crs.gov, R42681.
77. Goździewicz W, Gutkowski C., Tabansky L., Siudak R. (2017) Security through innovation. Cybersecurity sector as a driving force in the national economic development/ Skokowski D. (Ed.) The Kosciuszko Institute. <https://ik.org.pl/wp-content/themes/ik/report-img/security-through-innovation.pdf>
78. Heagney J. (2016) Fundamentals of project management. Amacom
79. Padilla Torres, Pedro A. Overview of International Trade Secret Protection. URL: <http://www.natlaw.com/pubs/spmxipl4.htm>
80. Rudominer R. Corporate Social Responsibility Matters: Ignore Millennials at Your Peril. 2017. URL: https://www.huffingtonpost.com/ryan-rudominer/corporate-social-responsi_9_b_9155670.html
81. Sennewald C., Baillie C. Effective Security Management. 7th Edition. Amsterdam: Elsevier Inc., Butterworth-Heinemann, 2020. 424 p. <https://doi.org/10.1016/C2017-0-01734-2>
82. Taylor F. W. The Principles of Scientific Management. Harper & Brothers Publishers. New York and London, 1911. 77 p. URL: <http://dx.ua/56vus>.
83. Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights. URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/trips_e.htm.
84. Vellani K., Strategic Security Management: A Risk Assessment Guide for Decision Makers. Boca Raton: CRC Press, 2019. 300 p. <https://doi.org/10.4324/9780429506611>
85. What is Management? URL: <https://www.managementstudyhq.com/whatis-management.html>.
86. What is Organizational and Business Management? How Do I Manage? URL: <https://managementhelp.org/management/index.htm>.

Електронні ресурси

1. Сайт Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Сайт Національного банку України. URL: www.bank.gov.ua

3. Сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <http://nfp.gov.ua>
4. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Кабінет міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
6. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.minfin.gov.ua>
7. Інтернет портал для управлінців. URL: <http://www.management.com.ua/>
8. Платформа знань про менеджмент і бізнес-адміністрування. URL: www.12manage.com
9. Бібліотека знань House of Europe. URL: [https://houseofeurope.org.ua/library?sort=date&search=&&tags\[\]=7](https://houseofeurope.org.ua/library?sort=date&search=&&tags[]=7)

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А
Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт на здобуття
другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності
073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми
«Менеджмент бізнес-організацій»

1. Використання здобутків світового менеджменту в управлінні організацією.
2. Процесуальний підхід до управління організацією.
3. Удосконалення (модернізація, оптимізація) функцій управління.
4. Шляхи та засоби вдосконалення управління організацією.
5. Формування (умови, шляхи та засоби) позитивного іміджу організації.
6. Формування (умови, шляхи та засоби) позитивного іміджу сучасного менеджера.
7. Розвиток управлінського потенціалу менеджера.
8. Формування готовності майбутнього керівника до управління організацією.
9. Формування культури управління організацією.
10. Система управління розвитком організації.
11. Концептуальні засади розвитку організації.
12. Програмно-цільовий підхід до управління стратегічним розвитком підприємства (окремими системами).
13. Комплексно-цільова програма як засіб реалізації стратегії розвитку організації (певної системи).
14. Розроблення та реалізація програми розвитку організації.
15. Аналіз як основа стратегічного розвитку підприємства (організації).
16. Моніторинг стратегічного розвитку організації.
17. Ресурсне забезпечення програм розвитку організації.
18. Формування готовності менеджера до стратегічного управління.
19. Управління інноваційними процесами в організації.
20. Формування (умови, засоби, підходи, модель) готовності колективу організації до інноваційної діяльності.
21. Умови ефективності інноваційної діяльності в організації.
22. Аналіз (експертиза) інноваційних процесів в організації.
23. Проектування інноваційної діяльності в організації.
24. Формування інноваційного середовища в організації.
25. Розвиток інноваційної компетентності (культури) керівника підприємства (організації).
26. Інноваційні підходи до управління організацією (оптимізаційний, рефлексивний, діалогічний, цільовий та ін.).
27. Сучасні інноваційні технології управління (тайм-менеджмент, паблік рілейшенз, коучинг та ін.).
28. Формування (умови, засоби, підходи, модель) готовності керівника до діяльності у творчому середовищі.

29. Удосконалення роботи з нормативними документами в підприємницькій діяльності.
30. Робота керівника організації із законодавчими та нормативними актами системи управління охороною праці.
31. Робота керівника організації із законодавчими та нормативними актами системи цивільного захисту.
32. Система роботи менеджера з державної реєстрації та державного регулювання діяльності.
33. Система правової діяльності з купівлі, продажу, передавання, здачі в оренду майна організації.
34. Система роботи керівника з урядовими та нормативними документами.
35. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища організації як основа планування діяльності.
36. Антикризове управління підприємством у сучасних умовах.
37. Антикризове управління підприємством: можливість, необхідність, зміст.
38. Помилки управління як причини кризи.
39. Удосконалення механізму антикризового управління підприємством.
40. Система управління ризиками підприємства.
41. Маркетинг як елемент антикризового управління підприємством.
42. Управління ризиками в малому бізнесі.
43. Удосконалення управління підприємством в умовах невизначеності
44. Основні функції і тенденції розвитку логістики.
45. Логістика як концепція управління підприємством.
46. Сучасні тенденції розвитку логістики в Україні й у світі.
47. Ефективність застосування логістичного підходу до управління підприємством.
48. Інформаційні технології в логістиці.
49. Управлінський облік у системі менеджменту.
50. Управління проєктом: специфіка й особливості в Україні.
51. Організація розроблення бізнес-плану підприємства.
52. Розроблення бізнес-плану з розширення (реконструкції) підприємства.
53. Лізинг як інструмент інвестування малих підприємницьких проєктів.
54. Економічні методи управління та їх використання для підвищення ефективності підприємства.
55. Консультування як сучасна управлінська технологія.
56. Аналіз проблем адаптації підприємства в конкурентному середовищі.
57. Основні механізми підвищення ефективності управління виробництвом.
58. Виробничий менеджмент із ресурсозбереження на підприємстві та шляхи підвищення його ефективності.
59. Побудова ефективної системи управління виробничим підприємством (за галузями).
60. Дослідження організаційних резервів розвитку підприємства.
61. Обґрунтування вибору конкурентної стратегії підприємства.

62. Організація (удосконалення) оперативного управління виробництвом на підприємстві.
63. Організація внутрішньовиробничих економічних відносин на підприємстві в ринкових умовах.
64. Організація й управління маркетинговою діяльністю підприємства.
65. Удосконалення організаційної структури управління підприємством в сучасних умовах.
66. Управління конкурентоспроможністю підприємства та шляхи її підвищення.
67. Організація й управління рекламно-інформаційною діяльністю підприємства.
68. Удосконалення управлінням малим підприємством.
69. Організаційний розвиток і управління змінами (на прикладі конкретної організації).
70. Формування системи франчайзингу підприємств.
71. Специфіка менеджменту малих підприємств.
72. Стратегічне планування розвитку підприємства.
73. Розвиток організаційної структури підприємства в нестабільному середовищі.
74. Соціальна політика підприємства в сучасних умовах.
75. Удосконалення системи контролю на підприємстві.
76. Розвиток форм і методів організації виробництва в сучасних умовах.
77. Розроблення заходів із забезпечення конкурентоспроможності підприємства.
78. Формування та розвиток організаційно-управлінських структур підприємства.
79. Формування системи корпоративного управління організації.
80. Комунікаційна політика підприємства в умовах ринкових відносин.
81. Роль соціально-психологічних методів в управлінні підприємством.
82. Управлінські завдання та психологічні особливості їх виконання.
83. Соціальні та психологічні фактори ефективної діяльності організації.
84. Соціально-психологічний клімат колективу організації як управлінська проблема.
85. Соціально-психологічні аспекти розвитку персоналу в сучасній організації.
86. Організаційна культура як фактор ефективної діяльності організації.
87. Формування та розвиток корпоративної культури організації.
88. Державне регулювання ринку праці та зайнятості (вітчизняний і зарубіжний досвід).
89. Аудит організаційної структури (на конкретному прикладі).
90. Аудит кадрових процесів (на конкретному прикладі).
91. Особливості управління соціально-трудовими відносинами.
92. Структура ринку праці, його основні суб'єкти та їх функції.
93. Менеджмент в Україні і в Японії: дрібний і великий бізнес, порівняльний аналіз.

94. Європейська модель управління та її адаптація до вітчизняних умов (на прикладі...).

95. Порівняльний аналіз американської, японської та європейської моделей управління персоналом, їх вплив на вітчизняну модель управління персоналом.

96. Побудова системи мотивації персоналу в організації.

97. Основні механізми підвищення ефективності праці персоналу.

98. Удосконалення системи мотивації персоналу в організації.

99. Оцінка ефективності мотиваційної системи в організації.

100. Залежність мотивації персоналу від характеристики організаційної культури.

101. Методи оцінки організаційної поведінки персоналу.

102. Удосконалення системи найму персоналу на підприємстві.

103. Роль менеджера (керівника) у формуванні та розвитку принципів організаційної (корпоративної) поведінки.

104. Роль професійних комунікацій у формуванні ефективної діяльності співробітників.

105. Формування системи безпеки праці та охорони здоров'я персоналу організації.

106. Оптимізація режимів праці та відпочинку для різних типів організацій.

107. Принципи забезпечення безпеки праці персоналу та їх реалізація в діяльності організації.

108. Управління безпекою праці в організації.

109. Мотивація праці працівників як фактор ефективного управління.

110. Нетрадиційні форми оплати праці та їх роль у стимулюванні персоналу.

111. Особливості застосування компенсаційного пакету на сучасних підприємствах.

112. Особливості розв'язання конфліктів в організації (на конкретному прикладі).

113. Діяльність керівника в розв'язанні конфліктів.

114. Роль служби персоналу в управлінні конфліктами.

115. Особливості розв'язання конфліктів у малому бізнесі.

116. Проблеми формування та реалізація кадрової політики організації.

117. Персонал як об'єкт і найважливіший ресурс управління в організації.

118. Комунікаційні процеси в управлінні персоналом організації.

119. Місце і роль служб управління персоналом у сучасній організації.

120. Проектування структури й чисельності штатів організації.

121. Планування в управлінні персоналом (на прикладі діяльності конкретної організації).

122. Конкурс як сучасна технологія формування персоналу (на прикладі діяльності конкретної організації).

123. Роль маркетингу персоналу у визначенні джерел набору персоналу.

124. Проблеми розстановки кадрів в організації (на прикладі діяльності конкретної організації).

125. Навчання як метод професійного розвитку персоналу.

126. Організація внутрішньофірмового навчання персоналу на підприємстві.

127. Моніторинг персоналу як основний механізм підтримки адекватної кадрової політики.
128. Адаптація персоналу як сучасна технологія в управлінні персоналом.
129. Психологічні проблеми адаптації персоналу в організації.
130. Атестація персоналу як інструмент кар'єрного зростання.
131. Атестація персоналу: проблеми ділової оцінки.
132. Сучасні підходи до атестації персоналу (на конкретному прикладі).
133. Удосконалення системи оцінки та атестації персоналу на підприємстві.
134. Удосконалення системи адаптації персоналу на підприємстві.
135. Відбір персоналу як сучасна кадрова технологія.
136. Удосконалення методів управління персоналом.
137. Планування і розвиток ділової кар'єри працівника на підприємстві.
138. Розвиток особистих і ділових якостей керівника виробничого підприємства.
139. Вплив стилів і методів керівництва на соціально-психологічний клімат в організації.
140. Керівник у системі управління підприємством.
141. Контроль в управлінні персоналом організації (на конкретному прикладі).
142. Організаційно-нормативне забезпечення управління персоналом.
143. Оцінка управлінської діяльності керівника.
144. Лояльність у структурі корпоративних цінностей організації.
145. Інформаційне забезпечення діяльності управління персоналом.
146. Формальні та неформальні комунікації в організації: проблеми взаємодії та впливу.
147. Формування й розвиток системи управління персоналом підприємства.
148. Вивільнення персоналу як інструмент стратегічного управління організацією.
149. Організація діяльності служби управління персоналом та оцінка її ефективності.
150. Професійне спілкування керівника і підлеглих та його роль у формуванні морально-психологічного клімату колективу.
151. Соціальна спрямованість інноваційних технологій в управлінні персоналом.
152. Технології PR-діяльності в управлінні персоналом (на прикладі діяльності конкретної організації).
153. Аудит персоналу та його роль у розвитку організації.
154. Форми і методи реалізації інновацій у кадровій роботі.
155. Планування інновацій в управлінні персоналом.
156. Проблема контролю в управлінні інноваціями в кадровій роботі.
157. Особливості мотивацій в інноваційній діяльності.
158. Команда як сучасна форма активізації праці.
159. Специфіка управління персоналом на різних етапах життєвого циклу організації.
160. Специфіка управління персоналом у проєктній формі організації праці.

161. Роль менеджера в процесі управління змінами.
162. Відповідальність та особливості її реалізації в інноваційному менеджменті.
163. Сучасні комунікативні технології в управлінні персоналом.
164. Організаційні методи управління стресами.
165. Організація роботи з кадровими документами (на прикладі конкретного підприємства).
166. Сучасна кадрова служба: особливості документаційного забезпечення роботи.
167. Управління якістю продукції та послуг.
168. Комплексне управління якістю: проблеми, методи.
169. Маркетинг в управлінні якістю продукції.
170. Формування ринку інформаційних послуг для підприємств малого бізнесу.
171. Формування інформаційної системи для ефективного управління підприємством.
172. Інформаційні технології в управлінні.
173. Інформаційне забезпечення управління підприємством.
174. Управління інноваційним розвитком організації (на конкретному прикладі).
175. Інтернет-комерція в Україні: можливості та шляхи розвитку.
176. Управління інноваційною діяльністю підприємства в умовах ризикового підприємництва.
177. Проблеми управління нововведеннями в організації.
178. Інноваційний розвиток організації (на конкретному прикладі).
179. Управління новими технологіями, аутсорсингом на підприємстві.
180. Інноваційний потенціал організації.
181. Ризики інноваційних проєктів і методи їх зниження на підприємстві.
182. Технопарк як форма розвитку інноваційного виробництва: світовий досвід і українські можливості.
183. Тайм-менеджмент: шляхи підвищення ефективності використання робочого часу в організації.
184. Реінжиніринг організації – проблемний аналіз.
185. Реінжиніринг як механізм забезпечення стійкості та конкурентоспроможності підприємства.
186. Цифровізація процесів управління сучасних підприємств.
187. Шляхи удосконалення управління підприємством в умовах невизначеності.
188. Напрями підвищення ефективності прийняття адміністративних рішень задля сталого розвитку підприємства.
189. Інноватизація діяльності підприємства в умовах розвитку креативної економіки.
190. Удосконалення діяльності підприємства на засадах резильєнтного підходу.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Додаток Б

Зразок заяви здобувача на затвердження теми кваліфікаційної роботи

Завідувачу
кафедри економіки,
менеджменту та
комерційної діяльності

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)
здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

групи _____

_____ (контактний телефон)

ЗАЯВА

Прошу затвердити тему кваліфікаційної роботи: «Підвищення ефективності антикризового управління на підприємстві»

« ____ » _____ 20__ р.

(підпис здобувача)

ПОГОДЖЕНО:

Керівник кваліфікаційної роботи

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20__ р.

(підпис керівника)

Додаток В
Зразок завдання на кваліфікаційну роботу

Центральноукраїнський національний технічний університет

Факультет економічний

Кафедра економіки, менеджменту та комерційної діяльності

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма «Менеджмент бізнес-організацій»

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри

«_____» _____ 20
_____ р.

**ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
ЗА ДРУГИМ (МАГІСТЕРСЬКИМ) РІВНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ**

1. Тема роботи

2. Керівник роботи

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

3. Строк подання роботи до захисту

4. Мета та завдання кваліфікаційної роботи

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняла

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Узагальнення матеріалів переддипломної практики		Виконано

2.	Огляд літературних джерел, узагальнення нормативних та законодавчих документів		Виконано
3.	Написання основного змісту кваліфікаційної роботи		Виконано
4.	Оформлення кваліфікаційної роботи		Виконано
5.	Отримання відгуку наукового керівника		Виконано
6.	Представлення кваліфікаційної роботи на засіданні кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності		Виконано

Дата видачі завдання

« ____ » _____ 20 р.

Підпис керівника _____

(прізвище та ініціали)

Завдання прийнято до виконання

« ____ » _____ 20 р.

Підпис здобувача вищої освіти _____

(прізвище та ініціали)

Додаток Д
Зразки орієнтовних планів кваліфікаційних робіт

Тема: «Удосконалення стратегічного управління підприємством»

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	6
1.1. Стратегічне управління: сутність, підходи, принципи та методи.....	6
1.2. Етапи впровадження стратегічного управління на підприємстві.....	12
1.3. Механізм реалізації стратегії та контролю в процесі стратегічного управління.....	22
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА УПРАВЛІННЯ СТОВ «КІРОВОГРАДСЬКЕ».....	32
2.1. Характеристика господарської діяльності СТОВ «Кіровоградське»... ..	32
2.2. Аналіз асортименту СТОВ «Кіровоградське».....	41
2.3. Стратегічний аналіз діяльності СТОВ «Кіровоградське».....	52
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СТОВ «КІРОВОГРАДСЬКЕ».....	58
3.1. Формування стратегії з маркетингу як інструменту інноваційного управління СТОВ «Кіровоградське».....	58
3.2. Створення механізму інформаційної підтримки стратегічного управління маркетингом в аграрному підприємстві.....	67
ВИСНОВКИ.....	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	81
ДОДАТКИ.....	85

Додаток Е

Зразок оформлення титульної сторінки кваліфікаційної роботи
Центральноукраїнський національний технічний університет
Економічний факультет
Кафедра „Економіка, менеджмент та комерційна діяльність”

Допущена до захисту:

Завідувач кафедри економіки,
менеджменту та комерційної
діяльності

_____ ПІБ
„___” _____ 20__ р.

(протокол засідання кафедри ЕМ та КД
№__ від „___” _____ 20__ р.)

Кваліфікаційна робота **за другим (магістерським) рівнем вищої освіти**

на тему: «_____»
_____»

Виконав(ла): здобувач вищої освіти
___ курсу, групи _____
спеціальності

(назва ОПП)

(прізвище, ініціали, підпис)

Керівник _____

(наук.ст., вч.звання, прізвище, ініціали, підпис)

Рецензент _____

(прізвище, ініціали, посада)

Рецензент _____

(прізвище, ініціали, посада)

Додаток Ж
Зразок оформлення анотації
АНОТАЦІЯ

Виконавець:

Науковий керівник:

Тема кваліфікаційної роботи: Менеджмент системи освіти територіальної громади.

Метою роботи є розвиток теоретичних положень та розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення менеджменту системи освіти в територіальній громаді. Для реалізації цієї мети в роботі знайшли розв'язання наступні основні завдання: визначити сутність і завдання менеджменту системи освіти в контексті теорії людського потенціалу; дослідити особливості менеджменту освіти в Україні; вивчити нормативне регулювання менеджменту системи освіти на територіальному рівні; провести оцінювання стану та тенденцій менеджменту системи освіти в територіальній громаді; розробити пропозиції щодо менеджменту системи закладів освіти на основі реалізації потенціалу різноманітності території.

Об'єктом дослідження є система освіти територіальної громади. Предметом дослідження є теоретичні та прикладні засади менеджменту системи освіти територіальної громади.

Перший розділ роботи присвячений теоретико-методичним підходам до менеджменту системи освіти на основі концепції менеджменту різноманітності територій. У другому розділі відображено оцінювання стану та тенденцій менеджменту системи освіти в територіальній громаді. Третій розділ висвітлює пропозиції щодо менеджменту системи закладів освіти на основі реалізації потенціалу різноманітності території.

Наукова новизна дослідження полягає у наступному: удосконалено методичні засади здійснення менеджменту системи освіти територіальної громади.

Практична значущість роботи полягає в обґрунтуванні пропозицій у сфері поліпшення менеджменту системи освіти територіальної громади шляхом упровадження маркетингових технологій, які є доцільними до використання у практичній діяльності органами влади територіальної громади.

Апробація результатів дослідження та їх публікація.

Рік виконання кваліфікаційної роботи:

Кваліфікаційна робота містить ... сторінка, ... таблиць, ... рисунків, список використаних джерел із ... найменувань.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ГРОМАДА, ОСВІТА, МЕНЕДЖМЕНТ, МАРКЕТИНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ, ЛЮДСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ.

Додаток 3
Основні вимоги до структури рецензії на кваліфікаційну роботу з
підприємства (установи, організації)

ЗРАЗОК

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу

здобувача вищої освіти гр. МЕ-23М

ППП

073 «Менеджмент»

ОПП «Менеджмент бізнес-організацій»

Центральноукраїнського національного технічного університету

Тема кваліфікаційної роботи. Менеджмент системи освіти територіальної громади.

Обсяг кваліфікаційної роботи:

Висновок про відповідність кваліфікаційної роботи завданню та освітньо-професійній програмі. В цілому зміст кваліфікаційної роботи відповідає темі та завданню, вся інформація подана у роботі є достовірною. Принципових зауважень немає. Автор достатньо обґрунтував вибір предмету, об'єкту і мети дослідження. В роботі подані висновки та пропозиції щодо вдосконалення менеджменту системи освіти територіальної громади. Кваліфікаційна робота відповідає вимогам, які висуваються до освітньо-професійної програми спеціальності 073 «Менеджмент».

Загальна характеристика кваліфікаційної роботи, ступінь використання нормативно-методичної літератури та передового досвіду управління. Представлена на рецензування кваліфікаційна робота містить вступ, три розділи з підрозділами, висновки, список використаних джерел та додатки. У вступі обґрунтовано актуальність обраної тематики, визначено мету, об'єкт та предмет дослідження. Перший розділ роботи присвячений теоретико-методичним підходам до менеджменту системи освіти на основі концепції менеджменту різноманітності територій. У другому розділі відображено оцінювання стану та тенденцій менеджменту системи освіти в територіальній громаді. Третій розділ висвітлює пропозиції щодо менеджменту системи закладів освіти на основі реалізації потенціалу різноманітності територій.

Виходячи з вищевикладеного, слід відмітити, що зміст кваліфікаційної роботи є досить продуманим, послідовно викладеним, передбачає вивчення широкого переліку спеціальної зарубіжної та вітчизняної літератури з даної проблематики.

Позитивні сторони кваліфікаційної роботи. Позитивним моментом кваліфікаційної роботи є те, що в процесі дослідження проблеми, автором було запропоновано впровадження маркетингових технологій, які є доцільними до використання у практичній діяльності органами влади територіальної громад задля поліпшення менеджменту системи освіти територіальної громади.

Основні недоліки кваліфікаційної роботи. Загалом зміст роботи відповідає темі. Поряд із тим недостатньо висвітлено аналітичну частину, що суттєво вплинуло на ступінь викладених висновків.

Висновок про кваліфікаційну роботу в цілому. Робота виконана в достатньому обсязі та цілком відповідає встановленим вимогам до кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота заслуговує оцінки: «задовільно».

Висновок про можливість присвоєння випускнику кваліфікації. В цілому робота відповідає вимогам, які висуваються до кваліфікаційних робіт, висновки та пропозиції є досить обґрунтованими, доцільними для практичного застосування, а її автору, ППП може бути присвоєна кваліфікація магістра за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензент

(посада, місце роботи, прізвище, ініціали)

(підпис)

„_____” _____ 202__р.

Додаток К
Основні вимоги до структури відгуку наукового керівника на
кваліфікаційну роботу
ЗРАЗОК

Відгук
на кваліфікаційну роботу
здобувача вищої освіти гр. МЕ-23М
ППП
073 «Менеджмент»
ОПП «073 «Менеджмент бізнес-організацій»
Центральноукраїнського національного технічного університету

Тема кваліфікаційної роботи. Менеджмент системи освіти територіальної громади.

Обсяг кваліфікаційної роботи:.

Мета кваліфікаційної роботи. Мета кваліфікаційної роботи є розвиток теоретичних положень та розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення менеджменту системи освіти в територіальній громаді.

Актуальність теми. Наразі в Україні триває процес децентралізації влади. В умовах трансформаційних процесів у сфері освіти загострилась проблема децентралізації управління освітньою системою. Нові тенденції реформування системи управління освітою визначають чіткий розподіл повноважень і відповідальності органів управління різних рівнів, забезпечення їхньої взаємодії у процесі переходу на децентралізоване управління системою освіти. Водночас реформаційні процеси в освіті актуалізують пошук дієвих моделей менеджменту, які забезпечували б розвиток освітнього закладу та посилювали б участь і відповідальність учасників управління за результати діяльності освітніх закладів різних типів та структур. В процесі реформи децентралізації територіальні громади мають дуже важливе стратегічне завдання – створення ефективної системи менеджменту освітніх мереж. Таким чином, дослідження менеджменту освіти територіальної громади є важливим аспектом впровадження децентралізації в освітню сферу.

Тема кваліфікаційної роботи безпосередньо пов'язана з об'єктом діяльності магістра спеціальності 073 «Менеджмент».

Вирішені в кваліфікаційній роботі завдання відповідають вимогам до професійної діяльності фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра.

Наукова новизна дослідження полягає у наступному: удосконалено методичні засади здійснення менеджменту системи освіти територіальної громади.

Позитивним моментом кваліфікаційної роботи є те, що одержані результати можуть бути використані при удосконаленні менеджменту системи освіти територіальної громади.

Практична значущість роботи полягає в обґрунтуванні пропозицій у сфері поліпшення менеджменту системи освіти територіальної громади шляхом упровадження маркетингових технологій, які є доцільними до використання у практичній діяльності органами влади територіальної громади.

Оформлення пояснювальної записки та ілюстративного матеріалу до неї виконано згідно з чинними вимогами. Ступінь самостійності виконання кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота є самостійно виконаною, завершеною науковою працею. Автор опрацював достатню кількість спеціальної зарубіжної і вітчизняної літератури, ознайомився з нормативно-правовими актами держави. Розробка теми проведена досить глибоко і кваліфіковано, має практичне значення і засвідчує високий рівень підготовки для роботи за фахом. У роботі відзначені такі недоліки: недостатня глибина фінансового аналізу, що унеможливило формулювання відповідних висновків. доцільно було б доповнити оцінювання стану та тенденцій менеджменту системи освіти в досліджуваній територіальній громаді.

Відгук про кваліфікаційну роботу в цілому. В цілому робота відповідає вимогам, які висуваються до кваліфікаційних робіт, висновки та пропозиції є досить обґрунтованими, доцільними для практичного застосування.

Кваліфікаційна робота заслуговує оцінки: «задовільно».

Висновки про можливість присвоєння випускнику кваліфікації. Робота виконана на високому рівні, а тому її автору, ППП може бути присвоєна кваліфікація магістра за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Науковий керівник
_____(прізвище,
ініціали)(підпис)

„_____” _____ 202__ р.

Додаток Л
Основні вимоги до структури зовнішньої рецензії на кваліфікаційну роботу

ЗРАЗОК
РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу
здобувача вищої освіти гр. МЕ-23М
ППП
073 «Менеджмент»
ОПП «Менеджмент бізнес-організацій»
Центральноукраїнського національного технічного університету

Тема кваліфікаційної роботи: Вдосконалення менеджменту бізнес-процесів на підприємстві.

Обсяг кваліфікаційної роботи:

Висновок про відповідність кваліфікаційної роботи завданню та освітньо-професійній програмі. Виконана автором кваліфікаційна робота повністю відповідає поставленому завданню та освітньо-професійній програмі спеціальності 073 «Менеджмент». Автор достатньо обґрунтував вибір предмету, об'єкту і мети дослідження.

Загальна характеристика кваліфікаційної роботи, ступінь використання нормативно-методичної літератури та передового досвіду управління. Перший розділ роботи присвячений теоретико-методичним основам дослідження менеджменту бізнес-процесів на підприємстві. У другому розділі відображено дослідження діючої системи менеджменту ТОВ «Агроресурс». Третій розділ висвітлює пропозиції щодо напрямків вдосконалення системи менеджменту бізнес-процесів на підприємстві.

Виходячи з вищевикладеного, слід відмітити, що зміст кваліфікаційної роботи є досить продуманим, послідовно викладеним, передбачає вивчення широкого переліку спеціальної зарубіжної та вітчизняної літератури з даної проблематики.

Позитивні сторони кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота побудована з використанням комплексного та системного підходу у вирішенні поставлених завдань. Найбільш суттєві наукові результати, містять наукову новизну дослідження полягають в удосконаленні системного підходу до оцінки процесу менеджменту бізнес-процесами суб'єктів господарювання, що дозволяє найбільш повно описати бізнес-потенціал підприємства..

Основні недоліки кваліфікаційної роботи. Загалом зміст роботи відповідає темі, принципів зауважень до роботи немає.

Висновок про кваліфікаційну роботу в цілому. Робота виконана в достатньому обсязі та цілком відповідає встановленим вимогам до кваліфікаційної роботи. Автор достатньо обґрунтував вибір предмету, об'єкту і мети дослідження. В роботі подані ґрунтовні висновки та пропозиції щодо вдосконалення менеджменту бізнес-процесів на підприємстві.

Кваліфікаційна робота заслуговує оцінки: «відмінно».

Висновок про можливість присвоєння випускнику кваліфікації. Таким чином, ППП заслуговує присвоєння кваліфікаційного рівня «Магістр» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензент:

Додаток М
Орієнтовна структура доповіді під час захисту кваліфікаційної роботи

Шановний голово, члени екзаменаційної комісії, присутні!

Вашій увазі пропонується до захисту кваліфікаційна робота на тему:

.....

Метою кваліфікаційної роботи є:.....

.....

У відповідності з поставленою метою в роботі були вирішені
вирішені наступні завдання:

.....

.....Робота виконувалася з використанням матеріалівВ результаті

проведеного дослідження було виявлено:

З метою розв'язання виявлених в процесі написання кваліфікаційної роботи
проблем вважаю доцільним (або для подальшого удосконалення
досліджуваної теми пропонується):

(По тексту доповіді слід робити посилання на відповідний матеріал
у підготовленій презентації).

Доповідь закінчена. Дякую за увагу!

Готовий відповісти на ваші запитання...